

**Trollhättans
Stad**

Detaljplan för del av vägnät Åker

Del av Malöga 8:1 och Olidan 5:28 med flera

Samrådshandling september 2026

SAMMANFATTNING

Sjöfartsverket genom Trafikverket har i uppdrag att säkerställa fortsatt sjöfart mellan Vänern och Kattegatt genom att bygga nya slussar i Trollhätte kanal vilket omfattar slussar i Lilla Edet, Trollhättan och Vänersborg. I Trollhättan ger projektet upphov till tre parallella detaljplaneprocesser, varav detaljplan för del av vägnät Åker är en av dem.

Det befintliga vägnätet i fall- och slussområdet tillhör idag inte det kommunala vägnätet utan ingår i en gemensamhetsanläggning, Olidan GA:4. Vägnätet är tillgängligt för allmän trafik och används av såväl boende på Västergärdet och Åker som besökare till Älvrummets naturreservat och slussområdet vid Gamle Dal. Sjöfartsverkets anläggningar och Vattenfalls olika verksamheter samt Trollhättans kyrka nås via samma vägnät. Till följd av byggnationen av nya slussar behöver gemensamhetsanläggningen upphävas. Marken där vägnätet ligger ägs av Vattenfall Vattenkraft AB, Vattenfall Business Services Nordic AB och Vattenfall Eldistribution AB.

Syftet med detaljplanen är att säkerställa att delar av det befintliga vägnätet på Åker är allmänt tillgängligt. Då vägarna går nära kanaler och andra anläggningar tillhörande Olidans vattenkraftverk och delvis är anlagda över dessa, behöver allmän plats anpassas och avgränsas och slutligen regleras i såväl sidled som i höjddled.

Planområdet är cirka 1,3 hektar stort och omfattar delar av vägarna Åkersbergsvägen och Kyrkbrovägen. Planförslaget innebär att vägarna planläggs som allmän plats – GATA₁, GATA₂ och GATA₃ med kommunalt huvudmannaskap. Detaljplanen bekräftar vägarnas nuvarande användning för trafikändamål och utgår i huvudsak från befintliga vägbredder. Undantaget är sträckor där åtgärder behöver göras till följd av slussbyggnationen och planläggning genom ledningsomläggningar, skredsäkring av slänt och iordningställande av vändplats till Kyrkbrovägen. För att genomföra detaljplanen ska all mark som planläggs som allmän plats överlåtas till kommunalägd fastighet genom 3D-fastighetsbildning.

Detaljplanen hanteras enligt reglerna för plan- och bygglagen (2010:900). Detaljplanen handläggs med standardförfarande enligt 5 kap. 6 § plan- och bygglagen. Den bedöms vara förenlig med kommunens översiktsplan.

DOKUMENTINFORMATION

Dokumentbeteckning	Planbeskrivning
Handlingstyp	Samrådshandling (plankarta med bestämmelser, planbeskrivning)
Förfarande	Standardförfarande
Antaget av	
Laga kraft	
Handlingen förvaras	Kommunens diariesystem
Diarienummer	PLAN.2025.324
Arkivnummer	
Handlingen publiceras	Trollhättans stads hemsida

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	2
DOKUMENTINFORMATION	3
1 DETALJPLANENS SYFTE	6
1.1 Syfte.....	6
2 BESKRIVNING AV DETALJPLANEN.....	6
2.1 Hela detaljplanen	6
2.2 Allmän plats.....	8
2.3 Kvartersmark	14
2.4 Genomförandetid	15
2.5 Ärendeinformation.....	15
2.6 Parallella processer	15
3 MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR.....	16
3.1 Motiv till regleringar.....	16
4 GENOMFÖRANDEFRÅGOR	18
4.1 Mark- och utrymmesförvärv	19
4.2 Fastighetsrättsliga frågor och konsekvenser.....	20
4.3 Tekniska frågor	26
4.4 Ekonomiska frågor.....	27
4.5 Organisatoriska frågor.....	30
4.6 Prövning enligt annan lagstiftning.....	31
5 PLANERINGSUNDERLAG.....	31
5.1 Kommunala	31
5.2 Utredningar	32
5.3 Annat	33
6 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	33
6.1 Kommunala	33

6.2	Regionala	34
6.3	Riksentressen.....	34
6.4	Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken	36
6.5	Miljökvalitetsnormer	36
6.6	Miljö.....	38
6.7	Hälsa och säkerhet	43
6.8	Geotekniska förhållanden	46
6.9	HYDROGEOLOGISKA FÖRHÅLLANDEN.....	48
6.10	Kulturmiljö	48
6.11	Fysisk miljö	50
6.12	Sociala förutsättningar	50
6.13	Teknik	51
6.14	Trafik och mobilitet	52
7	KONSEKVENSER	56
7.1	Miljö.....	56
7.2	Miljökvalitetsnormer	57
7.3	Hälsa och säkerhet	58
7.4	Sociala konsekvenser.....	59
7.5	Riksentressen.....	60
7.6	Hushållningsbestämmelser enligt 3 kap. miljöbalken	60
7.7	Trafik och mobilitet	61
8	MEDVERKANDE I PLANARBETET.....	64

1 DETALJPLANENS SYFTE

1.1 SYFTE

Syftet med detaljplanen är att säkerställa att delar av det befintliga vägnätet på Åker är allmänt tillgängligt. Detaljplanen är en förutsättning för genomförandet av detaljplanen för ny sluss- och farled och möjliggör att allmänheten når viktiga målpunkter via sträckor av Åkersbergsvägen och Kyrkbrovägen. Då vägarna går nära kanaler och andra anläggningar tillhörande Olidans vattenkraftverk och delvis är anlagda över dessa, behöver allmän plats anpassas och avgränsas och slutligen regleras i såväl sidled som i höjddled.

2 BESKRIVNING AV DETALJPLANEN

2.1 HELA DETALJPLANEN

2.1.1 Planområdets läge och avgränsning

Planområdet är cirka 1,3 hektar stort och ligger i centrala Trollhättan inom Göta älvs sluss-, fall- och kanalområde. Detaljplanen omfattar delar av vägarna Åkersbergsvägen och Kyrkbrovägen som idag ingår i gemensamhetsanläggningen Olidan GA:4. Sträckan av planområdet som innefattar Kyrkbrovägen sträcker sig från Kyrkbron i norr ner till Vattenfalls verksamhetsområde i söder, i höjd med korsningen mot vägen Forsliden. Delsträckan av Åkersbergsvägen som ingår i planområdet sträcker sig från Oskarsbron och Kyrkbron i norr till fundamenten tillhörande bockkran vid Olidans kraftstation, i höjd med fastigheten Olidan 5:19. I söder ansluter planområdet till gränsen för detaljplan för sluss- och farled.

Plangränsen förhåller sig i huvudsak till befintlig vägkant och följer delvis fastighetsgränser till Olidan 5:28, Strömslund 3:1, Olidan 3:8, Olidan 3:15, Olidan 3:16, Olidan 3:17, Olidan 3:18 och Olidan 4:9. Där Åkersbergsvägen angränsar till kraftkanalerna går plangränsen mitt i vägräcket. Där Kyrkbrovägen angränsar till kraftkanalen går plangränsen på den yttre sidan av stenmurar för att dessa inte ska ingå i planområdet. I södra delen av sträckan för Åkersbergsvägen utvidgas planområdet för att även innefatta del av en slänt ned till Olidans kraftstation, vilken behöver skredsäkras. I södra delen av sträckan för Kyrkbrovägen vidgas planområdet för att säkerställa vägmöjligheter för allmän trafik.

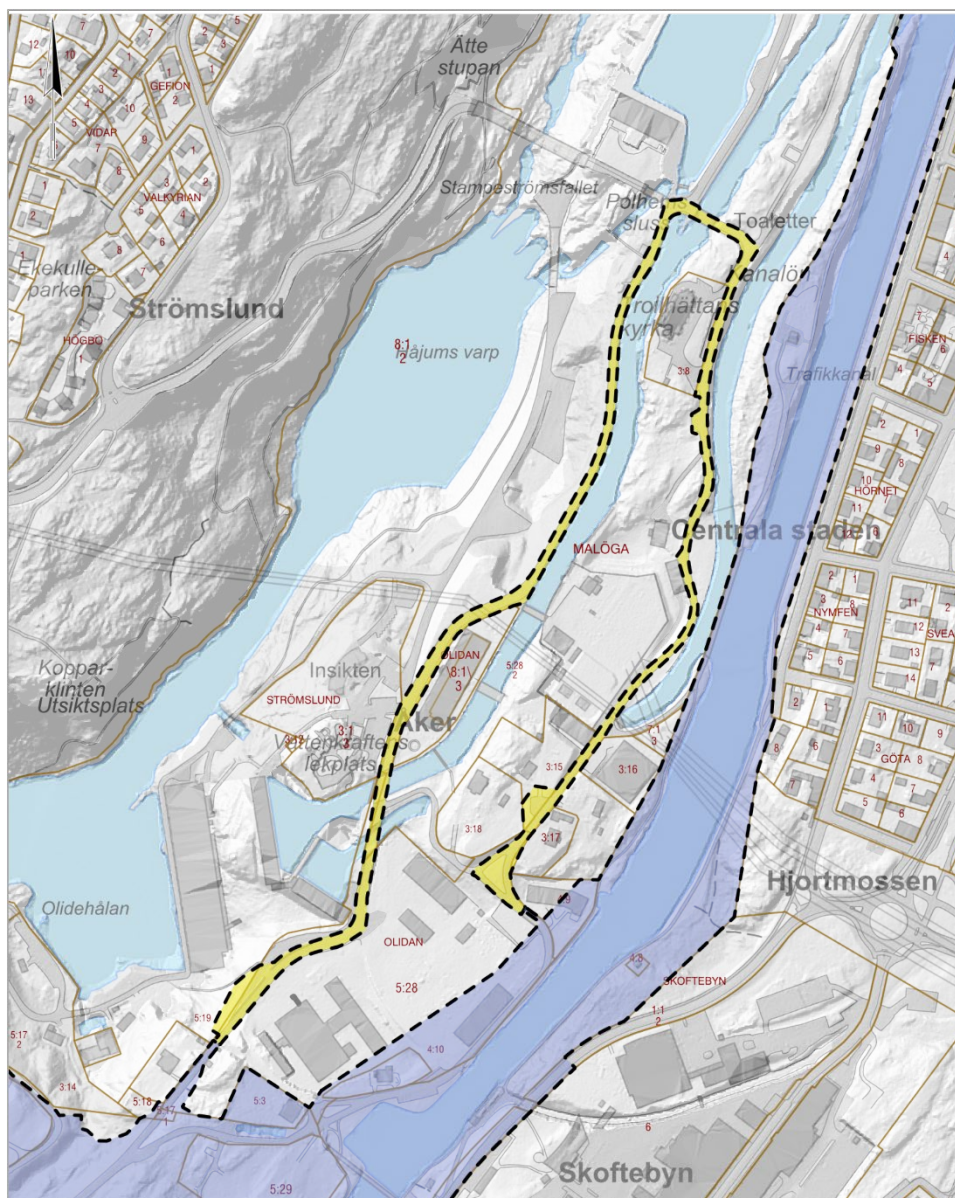

Bild 1. Detaljplanens utbredning markerat i gult på kartan. Del av planområdet för sluss- och farled visas i blått.

2.1.2 Beskrivning av detaljplanen

Vägsträckorna är inte planlagda sedan tidigare och ingår i en gemensamhetsanläggning Olidan GA:4 och ligger på mark som är privatägd.

Planförslaget innebär att de planläggs som allmän plats – GATA₁, GATA₂ och GATA₃ med kommunalt huvudmannaskap. Detaljplanen bekräftar vägarnas nuvarande användning för trafikändamål och utgår i huvudsak från befintliga vägbredder. Undantaget är sträckor där åtgärder behöver göras till

följd av slussbyggnationen och planläggning genom ledningsomläggningar, skredsäkring av slänt och iordningställande av vändplats till Kyrkbrovägen.

2.2 ALLMÄN PLATS

Allmän plats avgränsas i sidled och utöver det även i höjd- och djupled för att inte inkräkta på anläggningar tillhörande vattenkraftverken. Detta skapar förutsättning för tredimensionell fastighetsbildning och att Trollhättans kommun kan överta ägandet och skötselansvaret för vägarna men inte för anläggningar under vägarna, brokonstruktioner och luftledningar ovan mark. Förutsättningarna för avgränsning av vägarna i området varierar. Vägnetet har därför delats in i olika delsträckor baserat på avgränsning i djupled, se karta nedan.

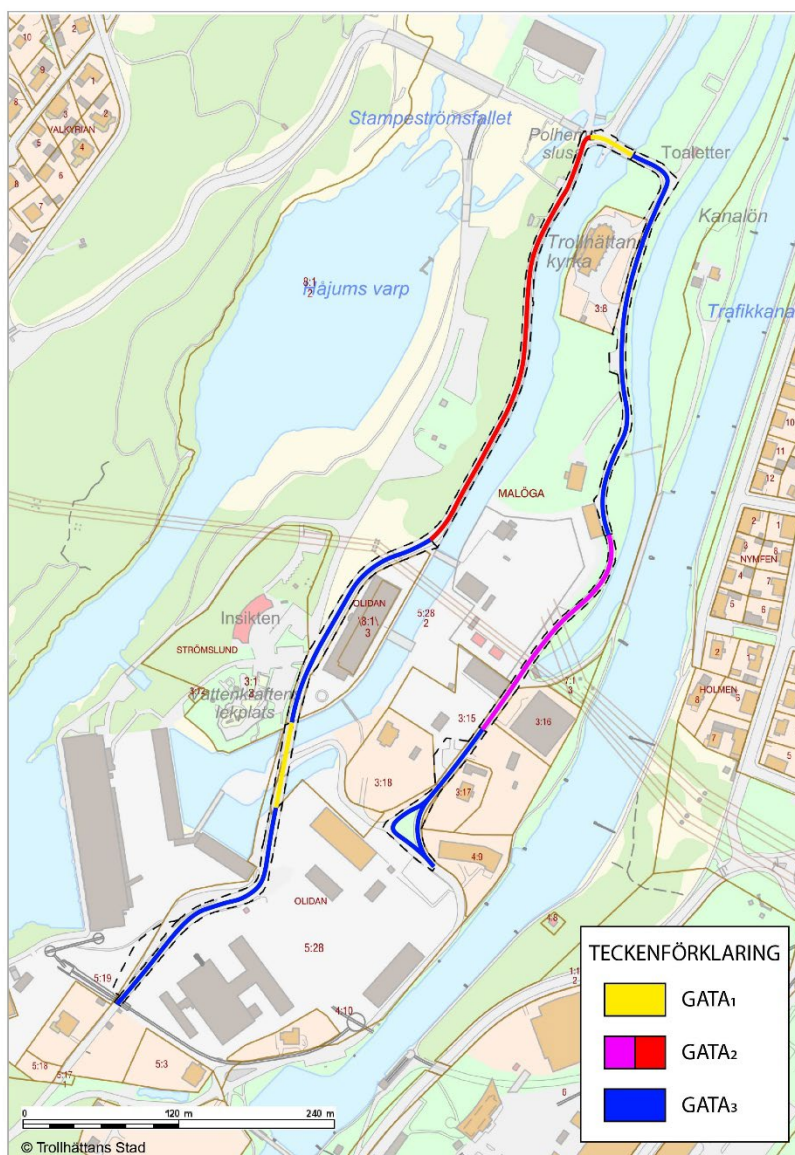

Bild 2. Olika delsträckor där användningen allmän plats - GATA preciseras efter höjd och olika djup.

2.2.1 GATA₁

Gata₁ omfattar Kyrkbron och broarna över kraftkanalerna i anslutning till Olidans kraftstation. Användningsområdet avgränsas i djup enligt typsektion nedan till att omfatta slitlager (1) med bundet bärlager (2). Det sammanlagda djupet uppgår till cirka 8,5 centimeter under gatunivå.

I sidled ingår vägräcket/staket och belysningsstolpe med tillhörande kabel inom allmän plats. Själva brokonstruktionerna ingår inte i användningsområdet utan kvarstår inom befintliga gemensamhetsanläggningar Olidan GA:5 och Olidan GA:6.

En fri höjd om 7,0 meter ovan marknivå ingår för att täcka utrymme för belysningsstolpar och höjd som behövs för passage av fordon.

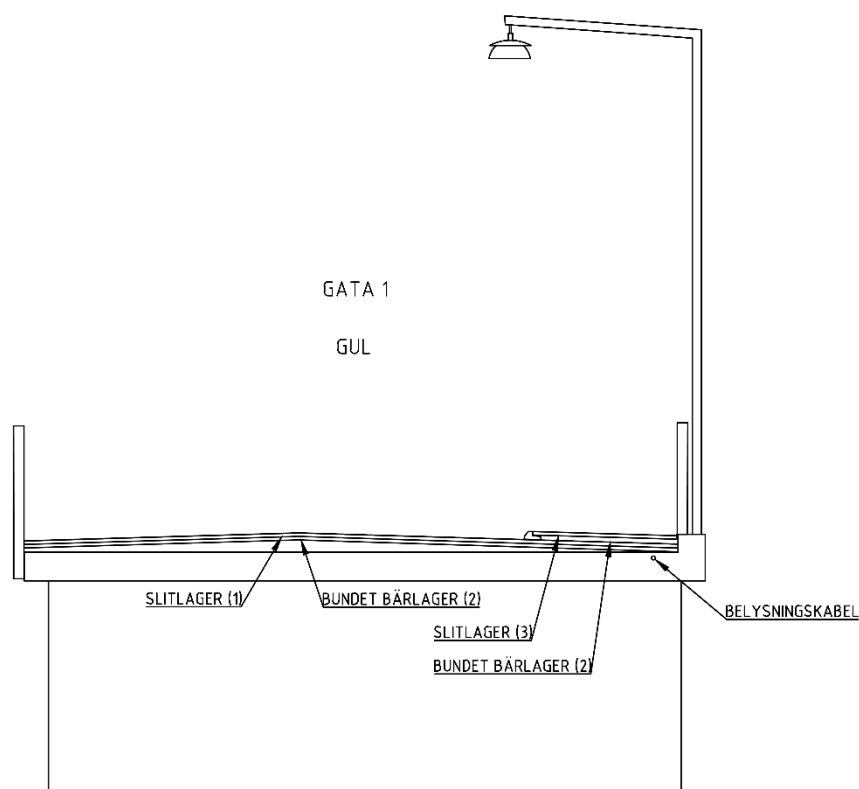

Bild 3. Typsektion över förslag till indelning av allmän plats – GATA₁ där väg går över brokonstruktion. Allmän plats omfattar ett djup om cirka 8,5 cm och en fri höjd om 7,0 m ovan gatunivå.

Bild 4. Sträcka av Åkersbergsvägen som innefattar broar över kraftkanalerna vid intaget till Olidans kraftverk.

2.2.2 GATA₂

Norra delen av den planlagda sträckan för Åkersbergsvägen som går längs kraftkanalen samt del av Kyrkbrovägen ingår i gatutypen GATA₂. Användningen avgränsas till att omfatta slitlager (1), bundet bärlager (2), slitlager till gångbana där sådan finns (3), bärlager till kantsten (4), kantsten (5), bärlager till körbana inklusive bärlager till gångbana där sådan finns (6) och slutligen förstärkningslager (7).

Det sammanlagda djupet uppgår till cirka 90 centimeter under gatunivå.

För delsträckan Åkersbergsvägen är belysningsstolpar med tillhörande kablar integrerade i räcket, se bild 5 och 6. Samtliga delar föreslås ingå i allmän plats.

En fri höjd om 7,0 meter ovan marknivå ingår för att täcka utrymme för belysningsstolpar och höjd som behövs för passage av fordon.

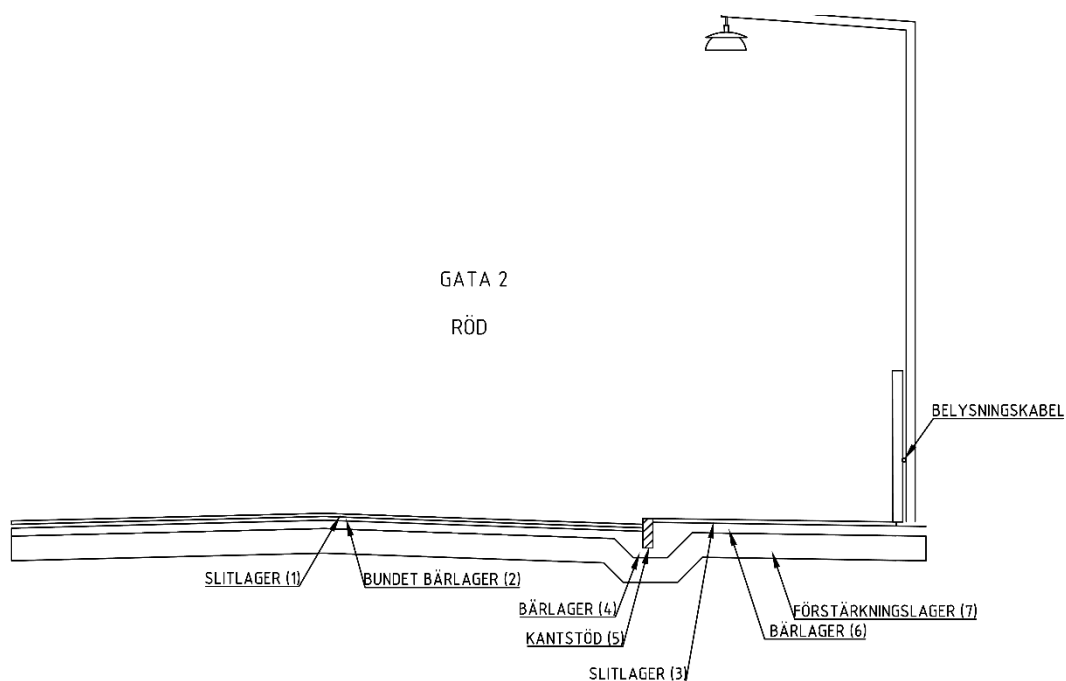

Bild 5. Typsektion över förslag till indelning av allmän plats – GATA₂ där väg går nära anläggningar tillhörande kraftkanalen. Allmän plats omfattar ett djup om cirka 90 cm och en fri höjd om 7,0 m ovan gatunivå.

Bild 6. Åkersbergsvägen, i höjd med Trollhättans kyrkan, norra delen av planområdet. Vägen går längs en av kraftkanalerna och avgränsas med räcke. Smal gångbana finns och ingår i GATA.

2.2.3 GATA₃

Användningen avgränsas till att omfatta slitlager (1), bundet bärlager (2), slitlager gångbana där sådan finns (3), bärlager till kantsten (4), kantsten (5), bärlager till körbana inklusive bärlager gångbana där sådan finns (6) och slutligen förstärkningslager (7). Vägsträckor inom denna användningstyp har befintligt ledningsnät för dagvatten som avvattnar vägarna. Den allmänna platsen föreslås därför avgränsas till sådant djup för att säkerställa att ledningsnätet kommer med i gatuområdet. Andra allmännyttiga ledningar för vatten, spillvatten, fiber och el hamnar också inom den allmänna platsen.

Det sammanlagda djupet uppgår till cirka 180 centimeter under gatunivå.

Belysningsstolpar med tillhörande kablar och vägräcken där sådana finns ingår även inom allmän plats.

En fri höjd om 7,0 meter ovan marknivå ingår för att täcka utrymme för belysningsstolpar och höjd som behövs för passage av fordon.

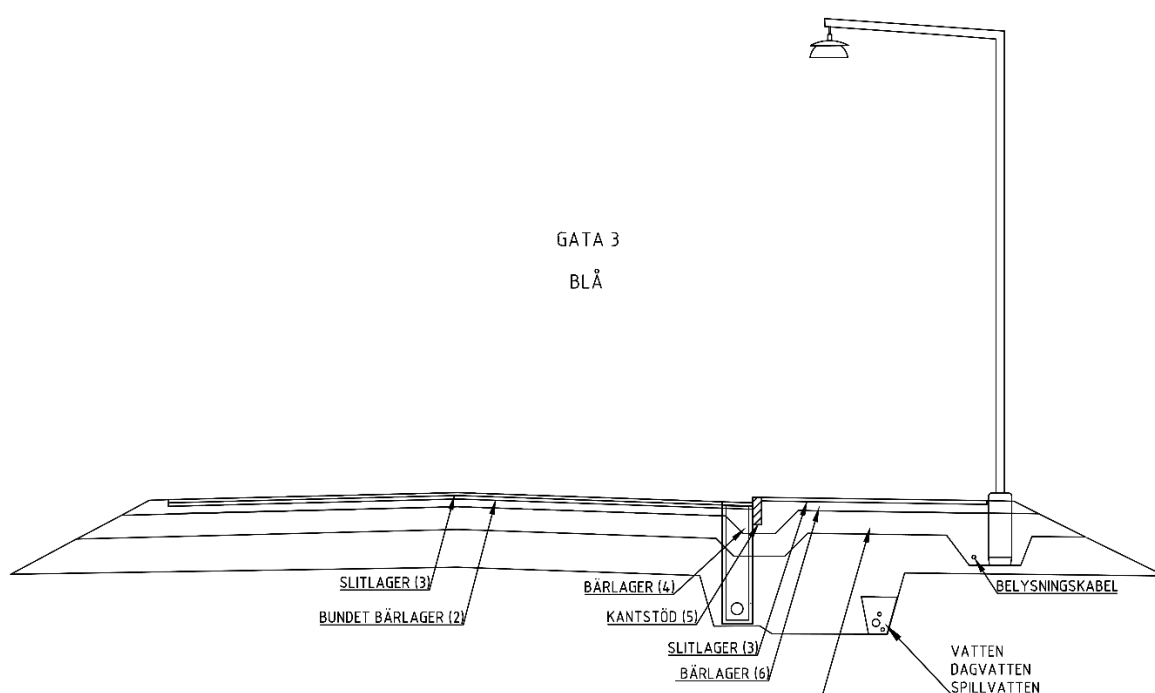

Bild 7. Typsektion över förslag till indelning av allmän plats – GATA₃ där väg även behöver omfatta allmänna ledningar, däribland dagvattenledningar som avleder dagvatten. Allmän plats omfattar ett djup om cirka 180 cm och en fri höjd om 7,0 m ovan gatunivå.

Bild 8. Åkersbergsvägen i höjd med Vattenfalls kontor (Olidan 5:28) och en av stadens temaplatser samt byggnaden Insikten (Strömslund 3:1).

Inom användningen GATA₃ ingår även den södra delen av Kyrkbrovägen där detaljplanen säkerställer vändmöjligheter då genomfartstrafik ej längre blir möjlig vid byggnation av ny slussled. En upprustning av befintlig vändplan inne på fastigheten Olidan 3:15 föreslås där ytan dimensioneras för vändning av sopbilar och ska vara tillgänglig för vändning av allmän trafik, se område 1 bild 9. Ytterligare en vändmöjlighet finns idag på Kyrkbrovägen i planområdets södra spets. Det är dock en rundkörning med kraftig lutning och begränsade vändradier som därmed inte uppfyller lämplig standard för vändning av exempelvis sopbilar, se område 2 bild 9. Rundkörning kan dock fortsatt ske för allmän biltrafik eller mindre sköselfordon.

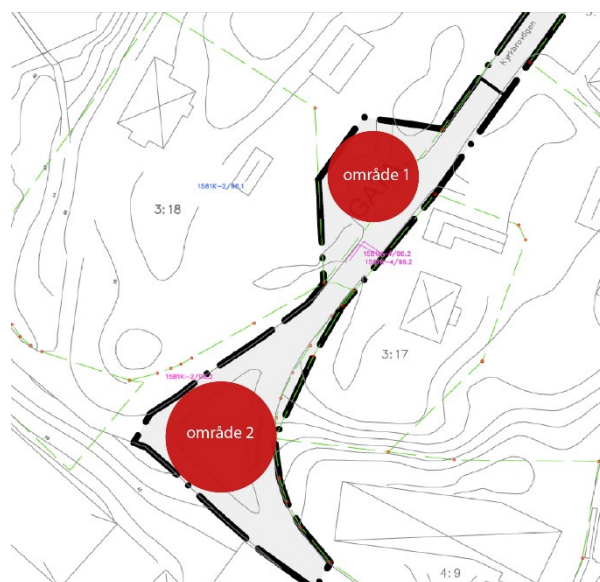

Bild 9. Utsnitt ur plankartan, södra delen av Kyrkbrovägen. Vändplats som ska iordningsställas inom Olidan 3:15 visas som område 1, befintlig rundkörning område 2.

2.2.4 Huvudmannaskap

All allmän plats planläggs för gatuändamål med kommunalt huvudmannaskap. Trollhättans stad är huvudman för allmän platsmark inom planområdet.

2.3 KVARTERSMARK

2.3.1 E₁ – Vattenkraftverk

I Åkersbergsvägens södra spets inom planområdet har det konstaterats att det krävs stabilitetshöjande åtgärder vilka innebär att en befintlig slänt behöver iordningsställas med en flackare släntlutning i kombination med lättfyllnad under väggkroppen, se *avsnitt 6.7.3*. Åtgärderna sker i samband med ledningsomläggningar i vägen som en del av slussprojektet. Slänten avses inte ingå i allmän plats då den är en del av marken kring Olidans kraftverk och bör kvarstå inom kvartersmark med användningen Vattenkraftverk. Rättighet kan dock tillskapas för att kommunen ska kunna ha åtkomst till vägslänten vid underhåll.

Bild 10. Slänt och asfaltsyta invid Åkersbergsvägen där stabilitetshöjande åtgärder ska genomföras i samband med ledningsomläggningar och iordningsställande av vägen.

2.4 GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 15 år från den dag planen vinner laga kraft. Genomförandetiden är 15 år även för detaljplan för sluss- och farled. Överlåtelsen till kommunalt huvudmannaskap behöver samordnas med byggnationen av slussanläggningen.

Detaljplanen fortsätter att gälla även efter genomförandetidens utgång såvida inte kommunen fattar beslut om att upphäva detaljplanen eller att en ny detaljplan upprättas för området.

2.5 ÄRENDEINFORMATION

Detaljplan för del av vägnät Åker, del av Malöga 8:1 och Olidan 5:28 med flera, Åker har diarienummer PLAN.2025.324.

Den 24 april 2025 § 74 beslutade samhällsbyggnadsnämnden att godkänna start-PM, vilket innebär att detta är det datum som detaljplanen formellt påbörjades.

Detaljplanen hanteras enligt reglerna för plan- och bygglagen (2010:900). Detaljplanen handläggs med standardförfarande enligt 5 kap. 6 § plan- och bygglagen.

Detaljplanens strategiska karaktär och graden av kommunala investeringar för att kunna genomföra detaljplanen bedöms vara begränsade. Därför bedöms att ett antagande av detaljplanen kan beslutas av samhällsbyggnadsnämnden.

2.6 PARALLELLA PROCESSER

Sjöfartsverket genom Trafikverket har i uppdrag att säkerställa fortsatt sjöfart mellan Väner och Kattegatt genom att bygga nya slussar i Trollhätte kanal vilket omfattar slussar i Lilla Edet, Trollhättan och Vänersborg. I alla tre kommunerna pågår planprocesser för att möjliggöra detta. I Trollhättan ger projektet upphov till tre parallella detaljplaneprocesser, varav detaljplan för del av vägnät Åker är en av dem. Den primära detaljplanen är detaljplan för sluss- och farled som avser själva anläggningen och farleden. Start-PM för detaljplanen togs den 19 september 2024 och ett planförslag var ute på samråd från den 24 september till och med den 5 november 2025. Granskning beräknas ske under första halvåret 2027 och antagande under andra halvåret 2027.

De två övriga detaljplanerna, detaljplan för del av vägnät Åker och detaljplan för Västergärdetbron, hanterar de effekter och konsekvenser som följer av den primära detaljplanen. Detaljplanen för Västergärdetbron syftar till att möjliggöra en ny bro över Bergkanalen. Start-PM fattades den 23 november 2023 och planen var ute på samråd från den 27 maj till och med den 26 juni 2025. Granskning pågick under juni 2026 och antagande beräknas ske under 4:e kvartalet 2026.

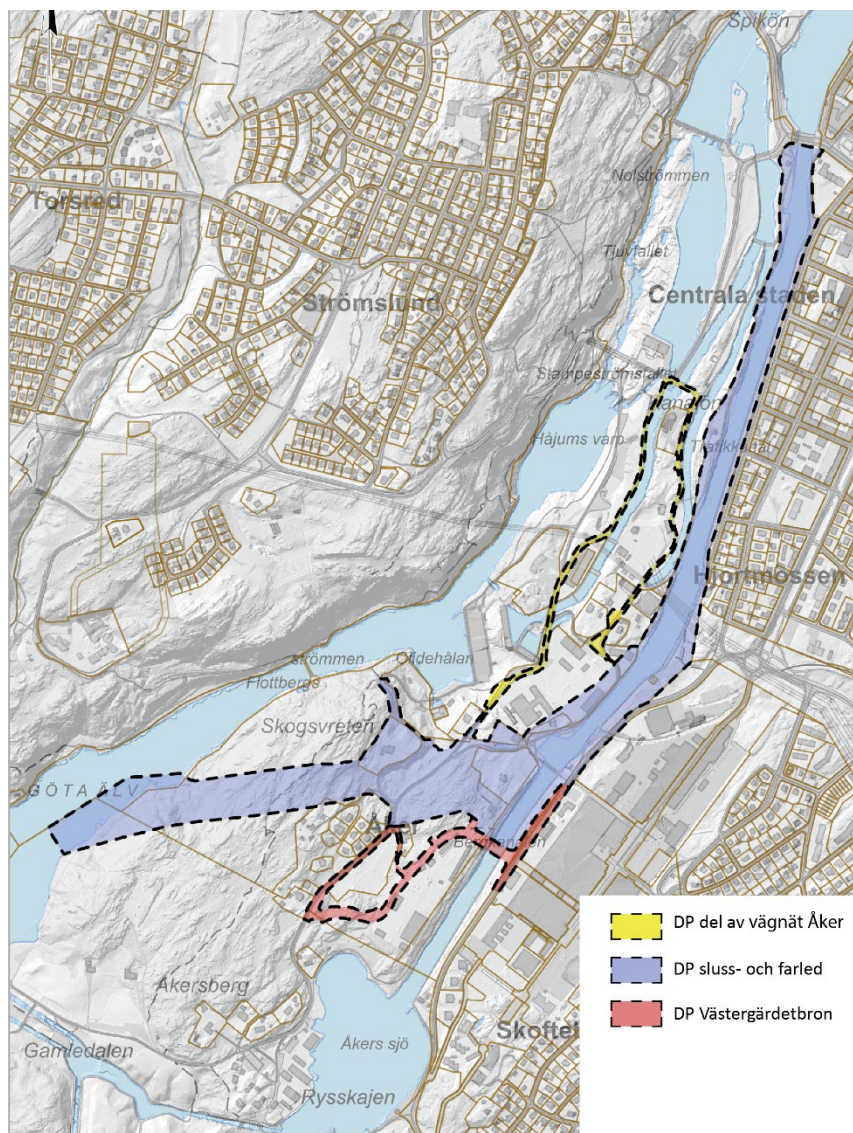

Bild 11. Kartöversikt med planområden för vägnät Åker (gul), sluss- och farled (blå) samt Västergärdetbron (röd).

3 MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

3.1 MOTIV TILL REGLERINGAR

Nedan redovisas samtliga planbestämmelser. Tillhörande varje planbestämmelse skrivs motivering till varför den införs i plankartan samt lagstöd i plan- och bygglagen (2010:900).

3.1.1 Användning av mark

Allmän plats

GATA₁ – Allmän gata omfattar gatans bundna bärlager och upp till en höjd om 7,0 meter ovan gatunivå. För att säkerställa tillgänglighet över broarna för allmänheten, inklusive allmän motortrafik, regleras gatuanslaggningen som allmän plats med gatuändamål. Regleringen i djup- och höjdded ger förutsättningar för 3D-fastighetsbildning och möjliggör kommunalt huvudmannaskap för den del som regleras som allmän plats. Regleringen motiveras med att brokonstruktionerna behöver kvarstå inom enskilt ägande. Lagstöd: plan- och bygglagen 2 kap. 6 § punkt 6.

GATA₂ – Allmän gata omfattar gatans förstärkningslager och upp till en höjd om 7,0 meter ovan gatunivå. För att säkerställa tillgänglighet för allmänheten, inklusive allmän motortrafik, regleras det befintliga vägnätet som allmän plats med gatuändamål. Reglering i djup- och höjdded ger förutsättningar för 3D-fastighetsbildning och möjliggör kommunalt huvudmannaskap för den del som regleras som allmän plats. Regleringen motiveras med att det finns samhällsviktiga anläggningar som för sin funktion måste kvarstå inom enskilt ägande. I gatans användning ingår förstärkningslager, vilka krävs för gatans tekniska funktion. Användningen sträcker sig upp till 7 meter ovan gatunivå för att rymma allmän körtrafik och belysningsstolpar. Lagstöd: plan- och bygglagen 2 kap. 3§ punkt 3, 6 § punkt 6, 7 § punkt 1.

GATA₃ – Allmän gata omfattar ett djup ned till lägsta förlägningsnivå för allmänna underjordiska ledningar och upp till en höjd om 7,0 meter ovan gatunivå. För att säkerställa tillgänglighet för allmänheten, inklusive allmän motortrafik, regleras det befintliga vägnätet som allmän plats med gatuändamål. För vägens dagvattenhantering föreslås allmänna underjordiska ledningar ingå i allmän plats. Reglering i djup- och höjdded ger förutsättningar för 3D-fastighetsbildning och möjliggör kommunalt huvudmannaskap för den del som regleras som allmän plats. Regleringen motiveras med att allmänna underjordiska ledningar behöver ingå i allmän plats och att det finns samhällsviktiga anläggningar som för sin funktion måste kvarstå inom enskilt ägande. Lagstöd: plan- och bygglagen 2 kap. 3§ punkt 3, 6 § punkt 6, 7 § punkt 1.

Kvartersmark

E₁ – Vattenkraftverk. Användningen bekräftar pågående verksamhet för produktion av vattenkraft inom fastigheten och syftar till att säkerställa skredsäkring av slänt i anslutning till vägområde. Planbestämmelsen motiveras med att slänten behöver vara tillgänglig för vägens funktion och underhåll samt utformas på lämpligt sätt. Användningen kombineras med bestämmelse om att

marken får inte försees med byggnad (prickmark) och markreservat för vägsälant (z_1). Lagstöd: plan- och bygglagen 2 kap. 3 § punkt 3, 5 § punkt 1 och 5.

3.1.2 Egenskapsbestämmelser för kvartersmark

Begränsning av markens utnyttjande

Prickmark - Marken får inte försees med byggnad. Prickmarken syftar till att förhindra att byggnader placeras på mark som behövs för slänten invid Åkersbergsvägen. Planbestämmelsen motiveras med att stora höjdvariationer och identifierade åtgärder till följd av bristande stabilitet gör marken olämplig att bebygga. Stängsel som behövs av säkerhetsskäl för att förhindra fallolyckor eller skydda Olidans kraftstation från obehörigt intrång får uppföras. Stängslet får dock inte placeras eller utformas så att det hindrar åtkomst till eller underhåll av vägsälanten inom markreservatet z_1 eller försämrar stabilitetsförhållandena. Lagstöd: plan- och bygglagen 2 kap. 5 § punkt 1 och 5.

Markreservat för allmännyttiga ändamål

z_1 - Markreservat för vägsälant. Syftet med planbestämmelsen är att säkerställa att vägsälanten är tillgänglig för allmänt ändamål för väganläggningens funktion och underhåll. Planbestämmelsen motiveras med att planområdets stabilitetsförhållanden är beroende av att åtgärder vidtas i slänten invid denna sträcka av Åkersbergsvägen. Planbestämmelsen möjliggör även att rättighet för åtkomst till och underhåll av slänten kan bildas för kommunen (väghållaren) i framtiden. Lagstöd: 2 kap. 5 § punkt 1 och 5.

4 GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Genomförandedelen redovisar de organisatoriska, fastighetsrättsliga, ekonomiska och tekniska åtgärder som behövs för ett ändamålsenligt och samordnat plangenomförande. Förutom en beskrivning av genomförandet framgår även vilka konsekvenser som detaljplanens genomförande medför för de berörda fastighetsägarna och andra som berörs av planen.

Genomförandebeskrivningen har inte någon självständig rättsverkan utan fungerar som vägledning till de olika genomförandeåtgärderna. Avgöranden i frågor som rör lantmäteriåtgärder, Va-anläggningar, vägar med mera regleras, prövas och genomförs enligt respektive särskilda lag.

Vanligen används begreppet exploatör i planbeskrivningen men i det här fallet skrivs i stället Trafikverket som driver och genomför slussprojektet på uppdrag av Sjöfartsverket.

4.1 MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV

Detaljplanen berör delar av fastigheterna Malöga 8:1, Olidan 5:28 och Olidan 3:15

Berörda fastigheter

Fastighetsägare

Malöga 8:1

Vattenfall Vattenkraft AB

Olidan 5:28

Vattenfall Business Services Nordic AB

Olidan 3:15

Vattenfall Eldistribution AB

För att genomföra detaljplanen ska all mark som planläggs som allmän plats överlåtas till kommunalägd fastighet, se avsnitt 4.2.1. Hur markförvärv och överlåtelse ska gå till regleras genom avtal mellan Trollhättan kommun och Trafikverket senast när detaljplanen antas.

Trafikverket ansvarar för att ingå avtal med berörda fastighetsägare om förvärv av mark som ska bli allmän plats. Överlåtelsen till kommunen regleras genom köpehandling/överenskommelse mellan Trollhättans kommun och respektive fastighetsägare och ligger till grund för lantmäteriförrättningen.

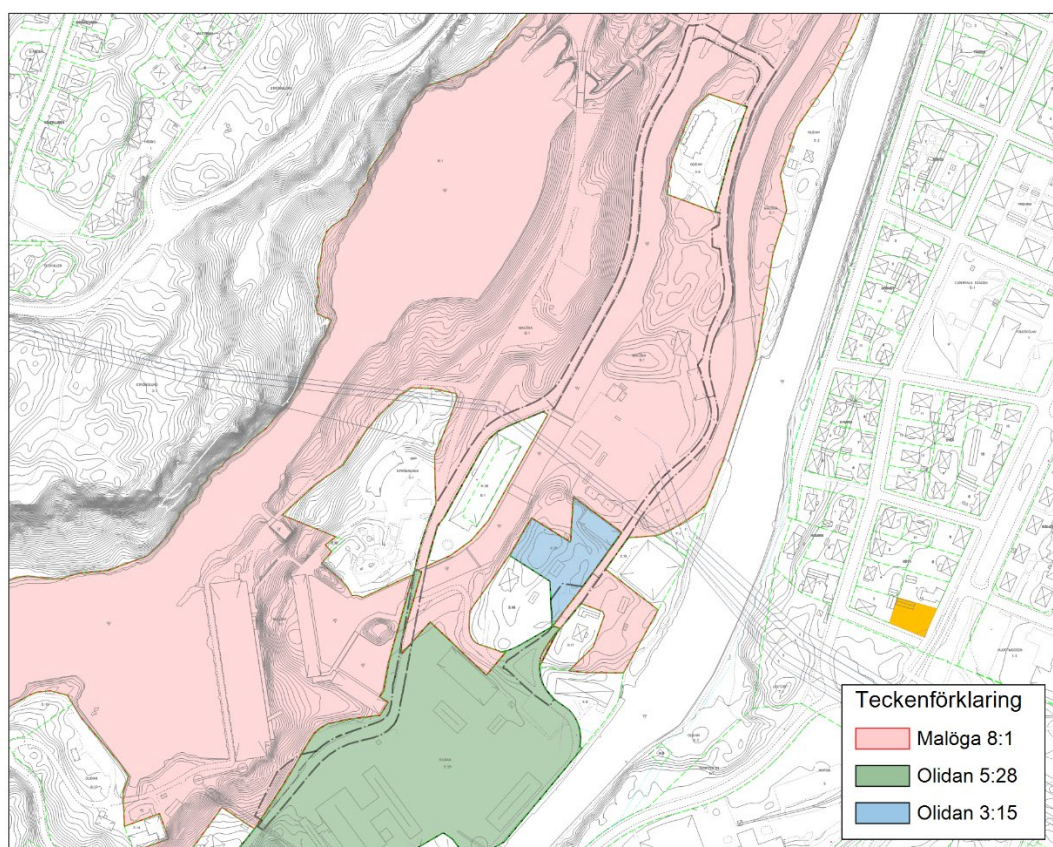

Bild 12. Fastigheter som delvis ingår i planområdet. Plangräns visas med svart linje.

4.1.1 Skyldighet inlösen, huvudman

Den som ska vara huvudman för allmän plats kan vara skyldig att lösa in mark eller utrymme enligt 14 kap. 14–15 §§ plan- och bygglagen.

Inom planområdet planläggs all allmän plats med kommunalt huvudmannaskap. Kommunen är skyldig att lösa in marken om fastighetsägaren begär det.

Enligt 14 kap. 18§ plan- och bygglagen gäller inlösen skyldighet för mark som avser en allmän trafikanläggning på mark som ska användas för enskilt byggande. Huvudmannen för anläggningen är skyldig att på fastighetsägarens begäran förvärva nyttjande eller annan särskild rättighet i den omfattning som behövs för ändamålet.

I planförslaget finns ett z-område, markreservat för vägslänt, som berör fastigheterna Olidan 5:28 och Malöga 8:1. Trollhättans stad är huvudman för väganläggningen och är skyldig att förvärva rättighet om fastighetsägarna begär det. Huvudmannen får bestämma vilken rättighet som ska förvärfvas (PBL 14 kap. 19§).

4.1.2 Rätt till inlösen, kommunen/huvudman

Enligt 6 kap. 13–15 §§ plan- och bygglagen har kommunen rätt att lösa in mark under vissa specifika omständigheter, till exempel för att genomföra allmän plats med kommunalt huvudmannaskap. Om parterna inte kan komma överens om att fastighetsreglering ska ske från privat fastighet till den fastighet som den allmänna platsen ska tillhöra kan det ske genom tvång.

Kommunen har rätt att lösa in allmän platsmark i detaljplanen. Det framgår av PBL 14 kap. 23 § att 4 kap. i expropriationslagen (1972:719) ska tillämpas för att bestämma ersättningens storlek.

4.2 FASTIGHETSÄTTSLIGA FRÅGOR OCH KONSEKVENSER

Här redovisas de fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för att planen ska kunna genomföras på ett samordnat och ändamålsenligt sätt. Avsnittet innehåller även en redovisning av vilka konsekvenser åtgärderna får för fastighetsägare och andra berörda.

4.2.1 Förändrad fastighetsindelning

Utrymmet för allmän platsmark som ligger inom fastigheterna Malöga 8:1, Olidan 3:15 och Olidan 5:28 ska överföras till befintlig och/eller ny kommunal fastighet, se bild 13 nedan. Ett genomförande av detaljplanen kräver 3D-fastighetsbildning och innebär att fastigheterna urholkas av ny fastighet för gatuansvändning, vilken ägs av Trollhättans kommun. Hur den nya fastigheten ska avgränsas i sidled, höjdlid och djupled framgår i sektionerna under avsnitt 2.2.

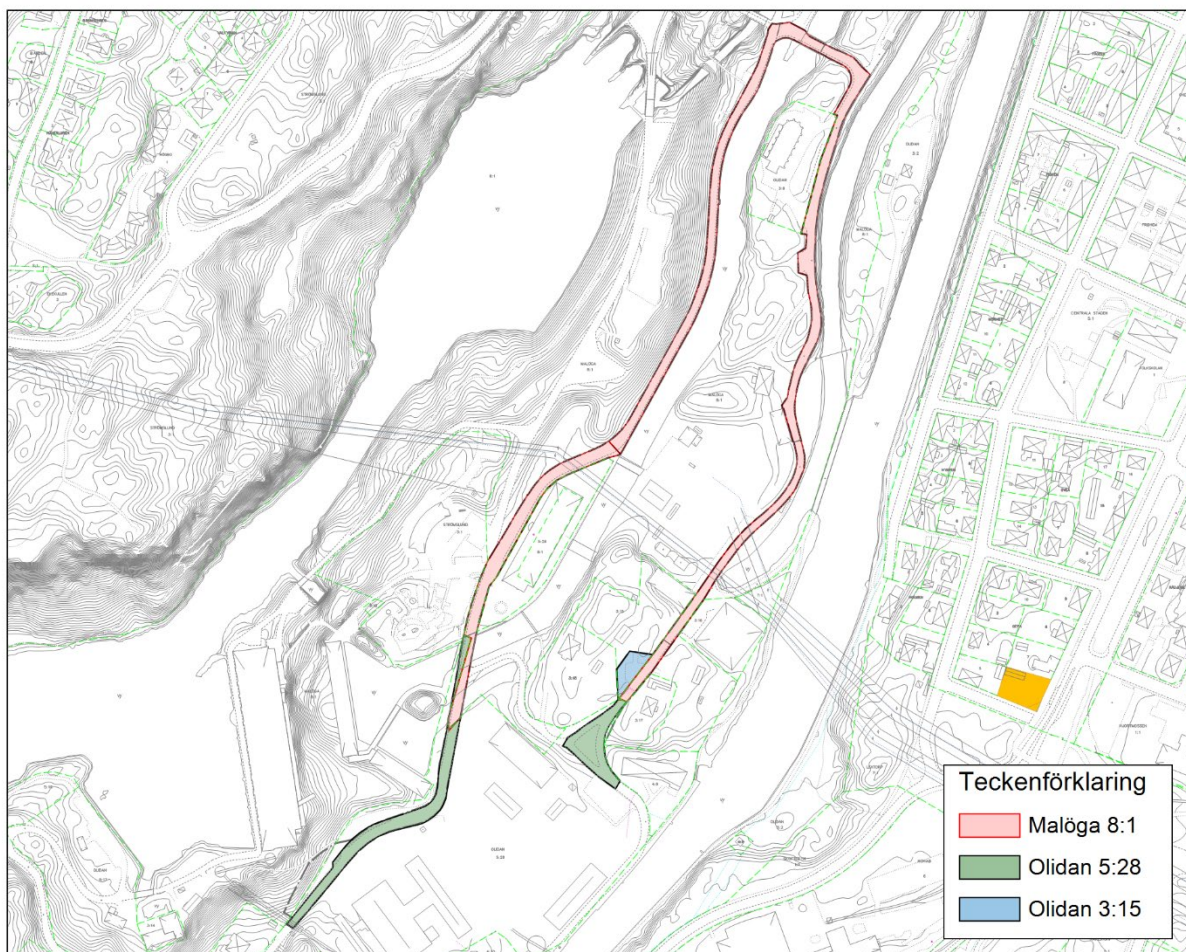

Bild 13. Fastigheter inom planområdet där fastighetsreglering behöver ske.

Nedan redogörs konsekvenser för fastigheter som delvis ingår i planområdet.

Malöga 8:1

- 8 969 kvadratmeter planläggs som allmän plats – GATA₁, GATA₂ och GATA₃ vilket innebär att marken ska överlåtas till kommunal gatufastighet. Då gatuanvändningen avgränsas i sidled, höjddled och djupled kommer marköverlåtelsen innebära 3D-fastighetsbildning vilket gör att Malöga 8:1 urholkas.
- Ytan för ny vändplats till Kyrkbrovägen inom Olidan 3:15, cirka 434 kvadratmeter, som urholkas av ny 3D-fastighet bör regleras till intilliggande fastighet Malöga 8:1, se bild 15.
- 443 kvadratmeter planläggs inom kvartersmark E₁ – Vattenkraftverk med en z-bestämmelse som innebär markreservat för vägs slänt, se bild 13. Avtal kan tecknas med Trollhättans kommun för underhåll av slänt. Alternativt kan rättighet bildas. Läs mer under avsnitt 4.1.1 *Skyldighet inlösen, huvudman* och 4.5.1 *Avtal*.

Olidan 5:28

- 3 029 kvadratmeter planläggs som allmän plats – GATA₁ och GATA₃ vilket innebär att marken ska överlåtas till en kommunal gatufastighet. Marken över och under den allmänna platsen behöver överföras till Malöga 8:1 för att möjliggöra 3D-fastighetsbildningen. Då gatuanvändningen avgränsas i sidled, höjddled och djupled kommer marköverlåtelsen innebära 3D-fastighetsbildning vilket gör att Olidan 5:28 urholkas.
- 325 kvadratmeter planläggs inom kvartersmark E₁ – Vattenkraftverk med en z-bestämmelse som innebär markreservat för vägslänt, se bild 14. Avtal kan tecknas med Trollhättans kommun för underhåll av slänt. Alternativt kan rättighet bildas. Läs mer under avsnitt 4.1.1 *Skyldighet inlösen, huvudman* och 4.5.1 *Avtal*.

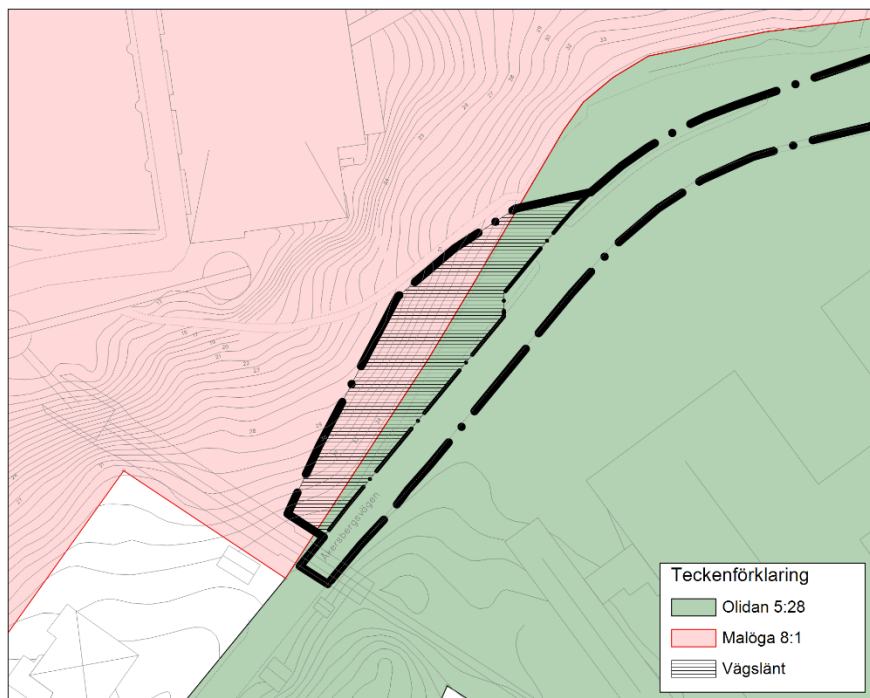

Bild 14. Skrafferad yta inom kvartersmark vilken planläggs med z-bestämmelse om markreservat för vägslänt.

Olidan 3:15

- 434 kvadratmeter planläggs som allmän plats – GATA₃ vilket innebär att marken ska överlåtas till kommunal gatufastighet. Marken över och under den allmänna platsen behöver överföras till Malöga 8:1 för att möjliggöra 3D-fastighetsbildningen. Fastighetsägaren till Olidan 3:15 har inga samhällsviktiga anläggningar inom berörd del av fastigheten som behöver kvarstå i

dess ägo. Berörd del av fastigheten som inte urholkas av ny 3D-fastighet bör regleras till intilliggande fastighet Malöga 8:1 som ägs av Vattenfall Vattenkraft AB, se bild 15.

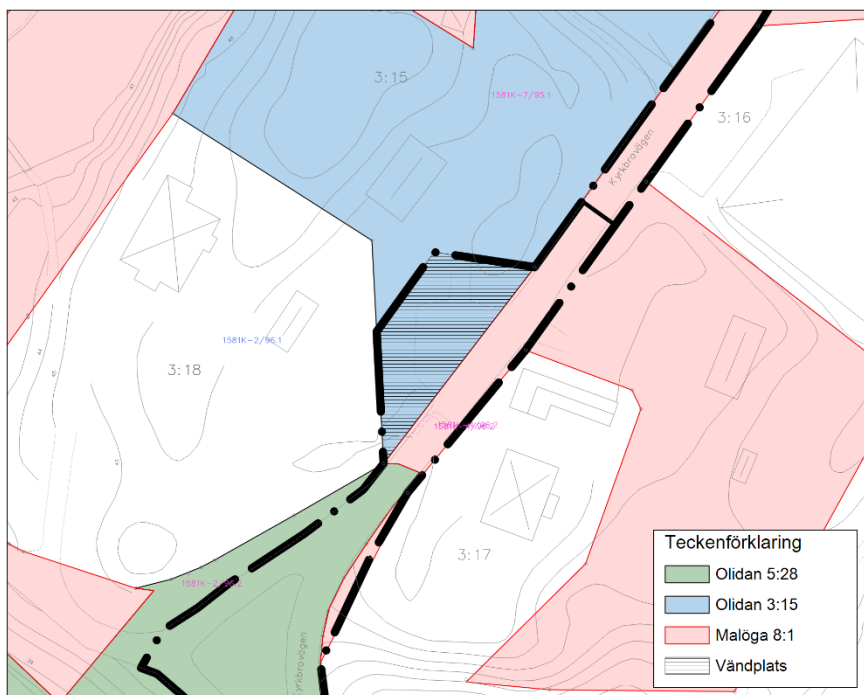

Bild 15. Skrafferad yta visar område för ny vändplats inom Olidan 3:15.
Del av fastighet som urholkas av 3D-fastighet för gatuansvändning kan regleras till Malöga 8:1.

4.2.2 Rättigheter

Servitut är en rätt för ägaren av en fastighet att på ett visst bestämt sätt använda en annan fastighet. Det kan till exempel röra sig om rätten att ta väg eller nyttja en brunn på en annan fastighet. Ett servitut kan också innebära att den andre fastighetens ägare förbinder sig att inte använda sin fastighet på ett visst sätt. Servitut kan därmed vara positiva eller negativa. Det finns två huvudtyper av servitut; avtalsservitut (avtal upprättas) och officialservitut (myndighetsbeslut).

Ledningsrätt är en servitutsliknande rättighet som även kan upplåtas till förmån för en juridisk person eller fastighet. Ledningsrätt är precis som namnet antyder en rätt att använda någon annans mark för ledningsändamål. Ledningsrätt kan upplåtas för ledningar för allmänna ändamål, exempelvis data och telekommunikationsledningar. Ledningsrätt kan endast ges av lantmäterimyndigheten.

4.2.2.1 Servitut

Inverkan på befintliga servitut

Det finns olokaliserade avtalsservitut som belastar Malöga 8:1. Två avtalsservitut för kraftledning

D202000399966:1.1 och D201500599641:1.1 samt ett avtalsservitut för elanläggning

D202500007382:1.1. Samtliga är till förmån för Vattenfall Eldistribution AB. Servituten bedöms inte påverkas av detaljplanen trots att de är olokaliserade.

Malöga 8:1 (sträcka inom Kyrkbrovägen) belastas av officialservitut 1581K-4/96.2 för vatten- och avloppsledningar till förmån för Olidan 3:17 samt officialservitut 1581K-19/93.1 för vatten- och avloppsledningar till förmån för Strömslund 3:5. Servituten påverkas inte av planläggningen för allmän plats. Vid lantmäteriförrättning prövas om servituten ska belasta den kommunala fastigheten till vilken 3D-utrymmet för allmän plats förs över.

Malöga 8:1 (sträcka inom Kyrkbrovägen) belastas av officialservitut 1581K-2/96.2 för väg till förmån för Olidan 3:18. Servituten upphävs i sin helhet inom planområdet då väg säkerställs med planlagd allmän plats.

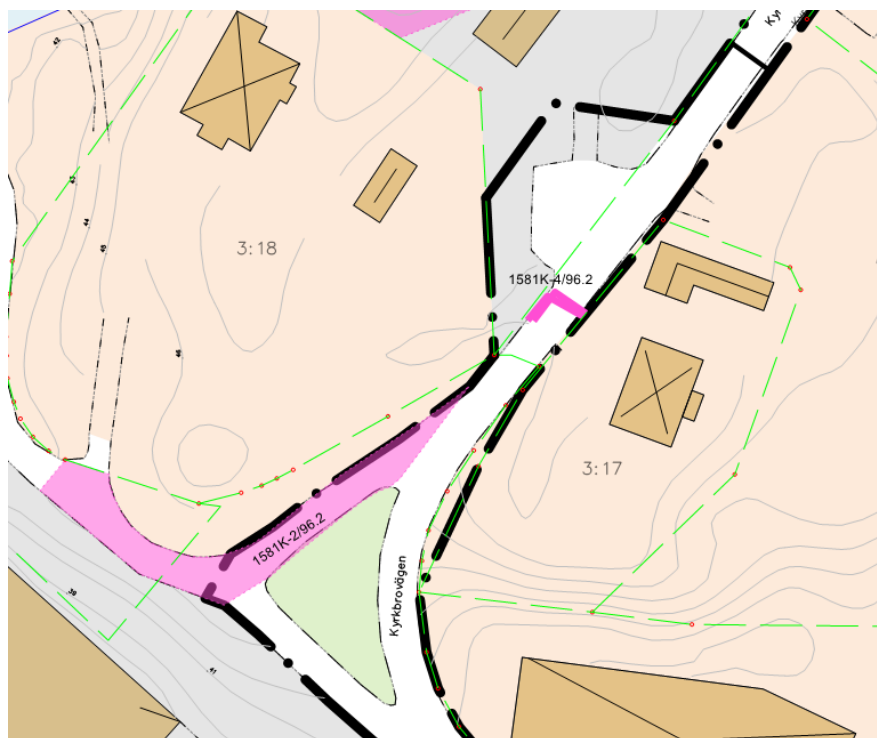

Bild 16. Servitut för väg 1588K-2/96.2 som upphävs inom planområdet samt servitut för vatten- och avloppsledning 1588K-4/96.2

Nya servitut

Servitut (avtals- eller officialservitut) kan bildas för åtkomst till slänt inom z-område. Rättigheten är till förmån för den kommunala gatufastigheten och skulle då belasta Olidan 5:28 och Malöga 8:1.

4.2.2.2 Nyttjanderätt

Inverkan på befintliga nyttjanderätter

D-2020-00113649:1 Tele/fiber till förmån för Trollhättan Energi AB går längs Kyrkbrovägen och belastar Malöga 8:1 inom planområdet. Nyttjanderätten bedöms inte påverkas av detaljplanen och kan ligga kvar. Vid lantmäteriförrättning prövas om den ska belasta den kommunala fastigheten till vilken 3D-utrymmet för allmän plats förs över.

Nya rättigheter

Rättighet kan bildas för åtkomst till slänt inom z-område. Rättigheten är till förmån för Trollhättans kommun och skulle då belasta Olidan 5:28 och Malöga 8:1.

4.2.2.3 Ledningsrätt

Inverkan på befintliga ledningsrätter

1488K-17/97.1 ledningsrätt för starkström till förmån för Vattenfall Regionnät AB, belastar Malöga 8:1 samt fastigheter utanför planområdet och bedöms inte påverkas av detaljplanen. Vid lantmäteriförrättning prövas om den ska belasta den kommunala fastigheten till vilken 3D-utrymmet för allmän plats förs över.

Nya ledningsrätter

Nya ledningsrätter kan bildas för allmännyttiga ledningar som går i utrymmet för allmän plats.

4.2.2.4 Gemensamhetsanläggning

Inverkan på befintliga gemensamhetsanläggningar

Olidan GA:4 – Olidan-Åker samfällighetsförening omfattar de enskilda vägarna Åkersbergsvägen, Kyrkbrovägen, Olidevägen och Vassliden. I gemensamhetsanläggningen ingår vägbana, slänter, diken, vägräcken och gatubelysning. Brokonstruktioner över kraftkanalerna och Kyrkbrons konstruktion ingår inte. Vägbana, räcken och belysning på broarna ingår däremot i anläggningen.

De parallella processerna med de tre detaljplanerna som syftar till att möjliggöra ny slussled samt hantera åtgärder kopplade till denna innebär att gemensamhetsanläggningen behöver omprövas och slutligen upphävas när detaljplanerna för slussprojektet har genomförts. För resterande vägsträckor som inte planläggs behöver nya gemensamhetsanläggningar med ändamålet väg bildas. Delägare och andelstal i gemensamhetsanläggningarna fastställs i lantmäteriförrättningen.

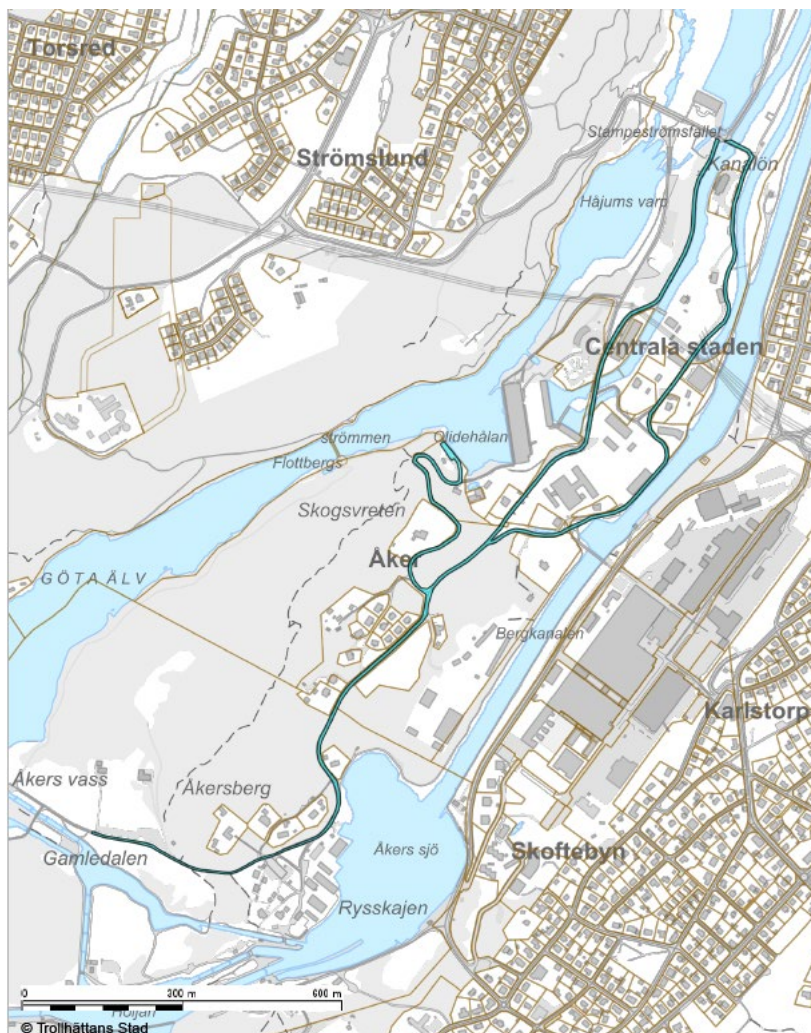

Bild 17. Sträckning för gemensamhetsanläggningen Olidan GA:4.

Olidan GA:5 – Omfattar brokonstruktion för Kyrkbron. Väg bana, räcken och belysning ingår ej i gemensamhetsanläggningen.

Olidan GA:6 – Omfattar brokonstruktioner över kraftkanalerna. Väg bana, räcken och belysning ingår ej i gemensamhetsanläggningen.

De två gemensamhetsanläggningarna ligger i sin helhet inom planområdet men planläggs inte i och med att bestämmelsen GATA₁ endast omfattar vägens bundna bärlager och sju meter uppåt. Även räcken och belysning ingår i allmän plats. Gemensamhetsanläggningarna kan kvarstå då användningen GATA₁ inte innefattar brokonstruktionerna.

4.3 TEKNISKA FRÅGOR

4.3.1 Tekniska åtgärder

För elledningar och elanläggningar ansvarar Vattenfall Eldistribution AB för utbyggnad och drift.

4.3.2 Utbyggnad allmän plats

Detaljplanens allmänna plats omfattar befintliga vägar och en yta för ny vändplats invid Kyrkbrovägen.

Inom planområdet ska Trafikverket iordningsställa sträcka av Åkerbergsvägen som berörs av ledningsomläggningar samt vändplats för Kyrkbrovägen till kommunal standard. Trafikverket överlämnar sedan vägnätet och tillhörande infrastruktur till Trollhättans stad som är huvudman.

4.3.3 Utbyggnad vatten, spill- och dagvatten

Trollhättan Energi AB är huvudman för allmänna vatten-, spillvatten- och dagvattenledningar och ansvarar för utbyggnad, drift och underhåll av ledningsnätet.

Till följd av byggnationen av ny slussled kommer ledningsomläggning av vatten- och spillvattenledning att ske vilket påverkar befintliga ledningar i södra delen av planområdet för Åkersbergsvägen.

4.4 EKONOMISKA FRÅGOR

Här beskrivs frågor av ekonomisk karaktär som har inverkan på genomförandet av detaljplanen och dess fortsatta förvaltning. Här hör även beskrivning av ekonomiskt ansvar för olika delar av genomförandet.

4.4.1 Planekonomisk bedömning

4.4.1.1 Ekonomiska konsekvenser för Trollhättans stad

Detaljplanen innebär att Trollhättans stad får ökade utgifter för drift och skötsel av gata med kommunalt huvudmannaskap. Medel ska avsättas i Trollhättans stads drifttillskott som fastställs i kommunfullmäktige.

Totalt rör det sig om cirka 1 440 meter gata som övergår till kommunalt huvudmannaskap. Genom att Trollhättans stad har andelar i den befintliga gemensamhetsanläggningen Olidan GA:4 har kommunen sedan tidigare kostnader för drift och skötsel av gatorna. Beräknad kostnadsökning av drift redovisas inför granskningsskedet.

På sikt får även Trollhättans stad investeringskostnader kopplat till åtgärder som behöver göras på vägnätet för att vidhålla en god standard.

Om ett officiälservitut ska bildas för åtkomst till slänt inom z-område får Trollhättans stad kostnader för lantmäteriförrättningen.

4.4.1.2 Ekonomiska konsekvenser för Trafikverket

Trafikverket åtar sig att stå för lantmäterikostnader för upphävande av gemensamhetsanläggningen Olidan GA:4. Trafikverket får utgifter för åtgärder på befintliga vägar som behöver ske till följd av ledningsomläggningar, skredsäkring av slänt samt upprustning av vändplats till Kyrkbrovägen.

Utgifter utgörs även av markförvärv och lantmäteriförrättning. Trafikverket ska stå för kostnader för köp av mark. Detta regleras genom avtal mellan Trollhättans kommun och Trafikverket.

4.4.1.3 Ekonomiska konsekvenser för enskilda fastighetsägare

Alla fastigheter som ingår i Olidan GA:4 får lägre kostnader när delar av vägnätet får ett kommunalt huvudmannaskap och gemensamhetsanläggningen upphävs. Nya gemensamhetsanläggningar bildas för kortare vägsträckor där enskilt huvudmannaskap fortsatt gäller.

Ägaren till bostadsfastigheten Olidan 3:17 vid Kyrkbrovägen ingår idag inte i gemensamhetsanläggningen för vägnätet. Detaljplanen säkerställer allmän väg till fastigheten och innebär därför inte några ekonomiska konsekvenser för fastighetsägaren.

Vattenfall Vattenkraft AB (fastighetsägaren till Malöga 8:1), Vattenfall Business Service Nordic AB (fastighetsägare till Olidan 5:28) och Vattenfall Eldistribution AB (ägare till Olidan 3:15) får ersättning för överlåtelse av mark. Samtliga av dessa fastighetsägare får minskade kostnader för skötsel av väg som tidigare ingick i Olidan GA:4. Malöga 8:1 får sannolikt nya andelstal vid bildandet av ny gemensamhetsanläggning för vägsträckor utanför planområdet som inte övergår till kommunalt huvudmannaskap. Andelstal fastställs i lantmäteriförrättning.

4.4.1.4 Ekonomiska konsekvenser för ledningsägare

För slussprojektets genomförande krävs omläggning av ledningar för fiber, el och spillvatten inom Åkersbergsvägens södra sträckning i planområdet.

Ledningsägarna ska inte bekosta åtgärder som krävs till följd av slussprojektet, för dessa står Trafikverket. Trollhättan Energi AB bekostar därmed inte omläggning fiber- samt spillvattenledning. Vattenfall Eldistribution AB bekostar inte omläggning av elledningar.

Vid eventuellt bildande av ledningsrätter ska ledningsägaren ansvara för ansökan och bekosta förrättningen.

4.4.2 Planavgift

Detaljplanen bekostas av Sjöfartsverket, varför staden inte ska ta ut någon planavgift för åtgärder som är i enlighet med denna detaljplan.

4.4.3 Ersättningsanspråk

Detaljplanen bedöms innebära att fastighetsägare eller rättighetshavare har rätt till ersättning eller inlösen av del av fastighet som berörs av allmän plats enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Detaljplanen antas först när avtal undertecknats mellan Trafikverket och aktuell fastighetsägare om villkoren för markförvärv samt att Trollhättans kommun har mottagit avtalet. Inget ersättningsanspråk bedöms därmed komma att riktas direkt mot kommunen.

4.4.4 Inlösen

Trollhättans kommun som huvudman är skyldig att lösa in allmän plats. Trafikverket ansvarar för att ingå avtal med berörda fastighetsägare om förvärv av mark som ska bli allmän plats och stå för lantmäterikostnaderna. När detaljplanen vunnit laga kraft ansöker Trollhättans kommun och fastighetsägaren om lantmäteriförrättning med syfte att överföra allmän platsmark till kommunen. En köpehandling/överenskommelse mellan kommunen och respektive fastighetsägare behöver upprättas och bör bifogas ansökan om lantmäteriförrättning.

4.4.5 Gemensamhetsanläggningar

Detaljplanen medför att gemensamhetsanläggningen för väg Olidan GA:4 behöver upphävas. Nya gemensamhetsanläggningar bildas för vägsträckor som inte är allmän plats med kommunalt huvudmannaskap. I dessa nya gemensamhetsanläggningar kan fastigheter som inte är med i Olidan GA:4 bli delägare och därmed få andelstal.

4.4.6 Drift allmän plats

Trollhättans stad får ökade driftkostnader för allmän plats med kommunalt huvudmannaskap. Driftkostnader redovisas innan granskningsskedet.

4.4.7 Drift vatten, spill- och dagvatten

Ombyggnationer på det kommunala vatten-, spill- och dagvattennätet kan påverka kostnaderna för drift och underhåll som ligger på Trollhättan Energi AB.

Trollhättans stad ansvarar för dagvattenledningar och brunnar tillhörande vägarna.

4.4.8 Gatukostnader

Trafikverket bekostar åtgärder på vägsträckan av Åkerbergsvägen som berörs av ledningsomläggningar samt iordningsställande av ny vändplats för Kyrkbrovägen.

4.5 ORGANISATORISKA FRÅGOR

4.5.1 Avtal

Innan detaljplanen antas ska avtal tecknas mellan kommunen och Trafikverket i enlighet med *Riktlinjer för exploateringsavtal*. Syftet med avtalet är att så långt som möjligt säkerställa att detaljplanen kan antas och genomföras på ett sådant sätt att krav på ett väl fungerande område blir tillgodosedda. Genom avtalet regleras bland annat parternas åtaganden inom och i anslutning till planområdet, kostnads- och ansvarsfördelning för detaljplanens genomförande samt tidplan och logistik för utbyggnad.

Avtal kan upprättas mellan Trollhättans kommun och Vattenfall Vattenkraft AB och Vattenfall Business Nordic AB för att säkerställa åtkomst till slänt inom z-område för framtida underhåll.

Befintliga dagvattenbrunnar som avvattnar Åkerbergsvägen har ledningar med utlopp utanför planområdet. Då ledningsnätet är en del av vägens anläggning för vilken Trollhättans kommun ansvarar behöver rättighet bildas (nyttjanderätt, avtals- eller officialservitut) för utsläpp av dagvatten på fastighet Malöga 8:1.

4.5.2 Tidplan

Målsättningen är att nedanstående tider ska gälla för planarbetet och planens genomförande:

Beslut om samråd	September 2026
Samrådstid	Oktober/november 2026
Beslut om granskning	1:a kvartalet 2027
Beslut om antagande	3:e kvartalet 2027
Fastighetsbildning	Under genomförandetiden

Detaljplanen vinner laga kraft tre veckor efter beslutet om antagande anslagits på kommunens anslagstavla, såvida beslutet om antagande inte överklagas.

4.6 PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

För bildande av nya fastigheter och marköverföring ska prövning göras enligt fastighetsbildningslagen (SFS 1970:998).

Innan schaktarbeten utförs behöver behovet av anmälan enligt § 28 Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd bedömas. En anmälan ska göras om åtgärderna kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa. Anmälningssplikten är beroende både av föroreningsnivåer och typ av åtgärder. Inför markarbeten i området ska kontakt tas med tillsynsmyndigheten (kommunens miljökontor).

5 PLANERINGSUNDERLAG

5.1 KOMMUNALA

5.1.1 Detaljplan

Planområdet är inte planlagt sedan tidigare.

5.1.2 Grundkarta och fastighetsförteckning

Grundkarta vägnät Åker daterad 2026-09-02 och *fastighetsförteckning vägnät Åker* daterad 2026-08-21. Dessa två dokument är lagrade i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

5.1.3 Översiktsplan

Översiktsplan 2013 – Plats för framtiden. Antogs av kommunfullmäktige 2014-02-10. Översiktsplanen är lagrad i kommunens arkiv och finns tillgänglig på kommunens hemsida.

5.1.4 Andra kommunala planeringsunderlag

Följande andra kommunala handlingar har använts som planeringsunderlag och hänvisas till i planbeskrivningen.

- *Hållbarhetsstrategi Trollhättans stad*. Antogs av kommunfullmäktige 2025-05-19 och är lagrad i kommunens arkiv.
- *Dagvattenstrategi*. Antogs av kommunfullmäktige 2021-06-21 och är lagrad i kommunens arkiv.
- *Översiktlig skyfallsstudie inom Trollhättans centralort samt orterna Sjuntorp, Veland, Upphärad, Åsaka och Alingsåker*. Framtaget av Sweco Environment AB 2019-07-09 och är lagrat i kommunens arkiv.

- *Riktlinjer för exploateringsavtal.* Antogs av kommunfullmäktige 2021-04-19 och är lagrad i kommunens arkiv.
- *Trollhättan Trafikstrategi 2015.* Antogs av kommunfullmäktige 2015-10-19 och är lagrad i kommunens arkiv.
- *Parkprogram.* Antogs av kommunfullmäktige 2017-02-06 och är lagrad i kommunens arkiv.
- *Grönstrukturplan för Trollhättans tätorter.* Antogs av kommunfullmäktige 2025-03-24 och är lagrad i kommunens arkiv.
- *Friluftspan för Trollhättan.* Antogs av kommunfullmäktige 2020-11-23 och är lagrad i kommunens arkiv.
- *Kulturmiljöprogram Trollhättans kommun.* Antogs av kommunfullmäktige 1992-02-24 och är lagrad i kommunens arkiv. Kulturmiljöprogrammet har uppdaterats genom en nyinventering 2017–2018.

5.1.5 Undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken (1998:808)

En undersökning om ett genomförande av detaljplanen kan antas medföra betydande miljöpåverkan har genomförts, daterad september 2026. Bedömningen är att detaljplanen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan och att en miljökonsekvensbeskrivning inte behöver tas fram. Protokollet från undersökningen är lagrat i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

5.1.6 Miljökonsekvensbeskrivning

En miljökonsekvensbeskrivning tas inte fram till detaljplanen. För den angränsande och parallellt pågående detaljplanen för slussanläggning och farled togs en miljökonsekvensbeskrivning fram i september 2025 och utgör underlag till samrådshandlingen. Ett arbete med att uppdatera miljökonsekvensbeskrivningen pågår inför att detaljplanen för sluss- och farled ställs ut för granskning.

5.2 UTREDNINGAR

5.2.1 Trafik- och mobilitetsutredning

Trafik- och mobilitetsutredning, slussar i Trollhätte kanal, underlag detaljplan för Västergärdetbron.

Framtagen av Trafikverket genom WSP och daterad 2025-05-06. Lagrad i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

Mobilitetsutredning – Nytt slussområde i Trollhättan. Framtagen av Trollhättans stad genom Kreera Samhällsbyggnad och daterad 2026-05-22. Lagrad i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

5.2.2 Markundersökning

PM markmiljö. Underlag till detaljplan, Åkers vägnät. Framtaget av Trafikverket genom WSP och daterat 2026-05-20. Lagrat i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

5.2.3 Geoteknik

Geotekniskt utlåtande. Framtaget av Trafikverket genom WSP och daterat 2025-10-17. Lagrat i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

PM Geoteknik, Detaljplan för del av vägnät Åker. Framtaget av Trafikverket genom WSP och daterat 2026-08-31. Lagrat i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

Markteknisk undersökningsrapport (MUR) Geoteknik, Detaljplan för del av vägnät Åker. Framtaget av Trafikverket genom WSP och daterat 2026-08-31. Lagrat i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

PM Hydrogeologi, Slussar i Trollhätte kanal. Framtaget av Trafikverket genom WSP och daterat 2025-10-31. Lagrat i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

5.2.4 Bergskärningar och stenmurars stabilitet

PM Bergteknik. Framtaget av Trafikverket genom WSP och daterat 2025-10-13. Lagrat i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

5.2.5 Kulturmiljöanalys

Trollhätte kanal. Kulturarvsanalys Trollhättan. Framtaget av Trafikverket genom WSP och daterat 2023-10-11. Lagrat i samhällsbyggnadsförvaltningens diariesystem.

5.3 ANNAT

Riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till dagvattennät och recipient (R2020:13). Framtagen av Miljöförvaltningen Göteborgs Stad år 2020. Finns tillgängligt på Göteborgs Stads hemsida: [Riktvärden för utsläpp av förorenat vatten - Företagare - Göteborgs Stad \(goteborg.se\)](https://www.goteborg.se/om-goteborg/planering-och-byggnad/planering-och-byggnad/riktlinjer-och-riktvar-den-for-utslapp-av-foro-renat-vatten-fo-retagare-goteborg-se).

6 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

6.1 KOMMUNALA

6.1.1 Detaljplan

Planområdet är inte planlagt sedan tidigare.

6.1.2 Översiktsplan

Trollhättans översiktsplan *ÖP 2013 - Plats för framtiden* antogs av kommunfullmäktige 2014-02-10.

Den fokuserar på att förverkliga tre stora mål för Trollhättans Stad. Trollhättan ska byggas för alla, vilket är översiktsplanens övergripande mål. Den ska även skapa förutsättningar för att uppfylla Trollhättans stads vision om Trollhättan som en stolt och innovativ stad med plats för framtiden. Slutligen har Staden ett mål om att växa till cirka 70 000 Trollhättebor. Detta ska ske utan att den framtida mark- och vattenanvändningen förslösar ekologiska, sociala och ekonomiska resurser.

I översiktsplanen ingår delar av planområdet i omvandlingsområden för turism- och rekreationsutveckling kring Olidan och slussområdet. Den primära användningen ska vara turism och rekreation vid sidan av pågående kraftproduktion. Ambitionen är att Trollhättan ska vara en besöksvänlig kommun med ett industriminne i världsklass. Det anges också att möjligheterna för effektiv och säker sjöfart genom Trollhättan ska bevaras och att hamnverksamheten ska utvecklas.

Planförslaget bedöms vara förenligt med översiktsplanens intentioner då syftet med detaljplan för del av vägnät Åker är att säkerställa tillgängligheten till viktiga målpunkter i fall- och slussområdet för boende och besökare.

Trollhättans Stad har påbörjat arbetet med att ta fram en ny översiktsplan. Den nya översiktsplanens syfte är att beskriva hur Trollhättan ska utvecklas fram till 2050. Arbetet med översiktsplanen inleddes under våren 2026 och är i ett tidigt skede. Översiktsplanen beräknas antas under 2028.

6.2 REGIONALA

Området ligger inom Göta Älv och Vänersborgvikens vattenskyddsområde (GÄVSO) som kom till genom ett beslut av Länsstyrelsen Västra Götaland i maj 2022. I juni 2022 överklagades beslutet om vattenskyddsområde till regeringen. I april 2025 beslutade regeringen att upphäva Länsstyrelsens beslut och lämna tillbaka ärendet till Länsstyrelsen för ny prövning. (Regeringsbeslut KN2023/00948). Syftet med vattenskyddsområdet var att långsiktigt skydda dricksvattnet för de drygt 700 000 invånare som får sitt vatten från det aktuella området i Göta älv. Förslag till nytt vattenskyddsområde tas fram.

6.3 RIKSINTRESSEN

Planområdet i sin helhet berörs av riksintressen för friluftsliv, kulturmiljövård och totalförsvaret.

Väster och söder om planområdet går Trollhätte kanal som är av riksintresse för trafikcommunication - sjöfart.

6.3.1 Friluftsliv

Göta älv med omnejd omfattas av riksintresse för friluftsliv enligt miljöbalken 3 kap. 6 §.

Slussområdet ingår i riksintresse FO 11:1.

Riksintressets huvudkriterier är:

- Områden med särskilt goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och/eller kulturmiljöer.
- Områden med särskilt goda förutsättningar för vattenanknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser

Ett av stödkriterierna handlar om möjligheterna att komma till och in i området samt vistas i eller i anslutning till området. Exempelvis kommunikation (förekomst eller möjlighet) till och från ett område (buss, bil, tåg, båt, cykel).

Exempel på aktiviteter som redovisas i riksintressets värdebeskrivning är vandring, strövande, promenader, båtliv, kanot, paddling, naturupplevelser, naturstudier, kulturupplevelser, fritidsfiske/sportfiske, löpning, geocaching och fågelskådning.

Enligt 4 kap. 2 § miljöbalken ska områden av riksintresse för turism och friluftslivet, framför allt det rörliga friluftslivet, skyddas mot exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön. Inom riksintresseområden ska hänsyn tas till de värden och kvaliteter som har pekats ut som nationellt viktiga.

6.3.2 Kulturmiljövård

Slussområdet och delar av Trollhättan Stad längs med Göta älv utgör riksintresseområde för kulturmiljövård Trollhättan (P 23) med motiveringen:

- *"Kommunikations- och industrimiljö med stor transporthistorisk betydelse som genom tillkomsten av slussar och kanalanläggningar under 1800-talet möjliggjorde skeppsfart från Östsvrige till västerhavet samt de 32 industrietableringar och den stadsbildning som växte fram längs fallen som en följd av detta."*

Uttryck för riksintresset är bland annat:

- *"Slussanläggningar från 1844 och 1916 med bevarad infrastruktur som kanalkontor, magasin etc., monumentala kraftstationer med Sveriges äldsta elproducerande kraftverk, broar, tjänstemannabostäder, fabriksbyggnader mm. 1860-talets stadsplanering längs östra*

älvstranden, med träbyggnader från 1800-talets mitt och stenhus i mer storstadsmässig skala från 1800-talets slut och 1900-talets början.”

Planområdet ingår i kulturmiljöområdet som en del av kraftverksområdet med broar och kanaler.

6.3.3 Totalförsvar

Planområdet omfattas av riksintresse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § miljöbalken – Hinderfritt område kring Såtenäs flottflygplats och Råda övningsflygplats. Riksintresset innebär stoppområde för höga objekt. Inom sammanhållen bebyggelse definieras höga objekt till 45 meter eller högre. Utanför sammanhållen bebyggelsen definieras höga objekt till 20 meter.

Inga höga objekt föreslås i detaljplanen.

6.4 HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

Enligt 3 kap. 1 § miljöbalken ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Företräde ska ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning.

Mark- och vattenområden med särskilda markanvändningsintressen definieras i 3 kap. miljöbalken och utgörs bland annat av oexploaterade områden, ekologisk särskilt känsliga områden och mark för jord- och skogsbruk. Då planområdet omfattar befintliga vägar inom Trollhättans tätort bedöms inte detaljplanen påverka särskilda markanvändningsintressen som definieras i miljöbalken.

6.5 MILJÖKVALITETSNORMER

Miljökvalitetsnormer är föreskrifter i miljöbalken om viss lägsta miljö kvalitet för mark, vatten, luft eller miljön i övrigt inom ett geografiskt område. Miljökvalitetsnormerna omfattar bland annat föroreningar i utomhusluft, olika parametrar i fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller.

6.5.1 Luft

Trafik och andra utsläppskällor ger upphov till luftföroreningar som vid höga halter är skadliga för människors hälsa. Följande ämnen har störst betydelse: kvävedioxid (NO₂), kolväten, inandningsbara partiklar (PM₁₀) samt bensen. Utsläppen av koldioxid (CO₂) ger upphov till globala miljöproblem i form av ”växthuseffekt”, vägtrafiken står därvid för ett betydande bidrag. Utsläpp sker även av svaveldioxid, kolmonoxid med mera i anslutning till starkt trafikerade gator och vägar kan luftföroreningar nå kritiska nivåer av utsläppshalter och bland andra astmatiker och andra känsliga personer kan få andningsbesvär under perioder med höga luftföroreningshalter.

Gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. miljöbalken ska iakttas vid planläggning.

Miljö kvalitetsnormer (MKN) har hittills meddelats för halterna av kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid, bly, partiklar (PM10 och PM2,5), bensen, kolmonoxid, ozon, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren.

Trollhättans stad har ansvar för övervakning av luftkvaliteten i kommunen, men har delegerat det till Luftvårdsförbundet i Västergötland, Luft i väst. I Trollhättans centrum mättes halten av kvävedioxid senast 2017 och visade en medelhalt på 19 mikrogram per kubikmeter luft, vilket är under miljö kvalitetsnormen på 40 mikrogram per kubikmeter luft under ett kalenderår. Halten av partiklar i luft (som PM10) mättes senast 2015. Sammantaget visade mätningen att halten av PM10 ligger under dagens miljö kvalitetsnormer.

Luftvårdsförbundet Luft i Väst har även genomfört en objektiv skattning av luftkvaliteten i Trollhättan 2022 (Luftvårdsförbundet för Västra Sverige – Luft i Väst, 2023). Deras skattning är att miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft inte överskrider för någon luftförorening.

6.5.2 Vatten

Planområdet har sin avrinning mot vattenförekomsten (WA16165459) som är fastställd av Vattenmyndigheten. Den utgör del av Göta älv och Trollhättan och inkluderar en sträcka om cirka 16 kilometer, mellan Stallbackaåns tillflöde i norr och Slumpåns tillflöde i söder. Vattenförekomsten är definierad som kraftigt modifierad, och inbegriper därför statusbedömningar och normsättningar angivna som ekologisk potential med tillhörande miljö kvalitetsfaktorer vars status styr den samlade bedömningen. Orsaken till att vattenförekomsten är klassificerad som kraftigt modifierad har sin grund i att älven är utbyggd för kraftändamål varpå mindre stränga miljö krav (normer) har satts eftersom det inte anses samhällsekonomiskt fördelaktigt eller ens tekniskt möjligt att uppnå fullgod ekologisk status av tekniska och/eller kostnadsskäl. Den ekologiska statusen i vattenförekomsten klassades år 2021 till otillfredsställande ekologisk potential och den ekologiska statusen klassades år 2019 till måttlig. Den kemiska statusen i vattenförekomsten klassades 2020 till uppnår ej god.

Göta älv nedströms Trollhättan utgör skyddat område för fiskevatten enligt Naturvårdsverkets förteckning över vatten som ska skyddas enligt förordningen (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten.

Tillsyns- eller prövningsmyndigheten måste se till att verksamhetsutövaren vidtar de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som krävs för att förhindra att vattenmiljön försämras på ett otillåtet sätt eller äventyrar möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen.

Havs- och vattenmyndigheten förtydligar begreppen ytterligare med följande:

“En otillåten försämring på kvalitetsfaktornivå innebär att försämring inte får ske med en klass (exempelvis från god till måttlig), även om denna försämring av kvalitetsfaktorn inte leder till en försämring av klassificeringen av ytvattenförekomsten som helhet. Om den aktuella kvalitetsfaktorn redan befinner sig i den lägsta klassen, dålig status, ska varje försämring av denna kvalitetsfaktor anses innebära ”en försämring av statusen”, alltså en otillåten försämring.

Till skillnad från försämringsförbudet, där bedömningen ska göras med utgångspunkt i den kvalitet som vattenförekomsten redan har, handlar äventyrandet om hur verksamheten eller åtgärden påverkar förutsättningarna att följa en miljökvalitetsnorm som den aktuella vattenförekomsten ska ha vid en viss angiven tidpunkt. Äventyrarbedömningen görs alltså i förhållande till den status eller potential som ska uppnås. En tillkommande förorening i ett vatten som redan har god ekologisk status och, om verksamheten tillåts, kommer att fortsätta att ha god ekologisk status innebär inget äventyrande. Uttrycket ”äventyra” markerar att det handlar om att se till att verksamheten eller åtgärden inte innebär ett allvarligt hot mot möjligheterna att uppnå rätt kvalitet i vattenmiljön. Att äventyra innebär att en så stor risk medvetet tas att den inte kan betraktas som acceptabel när det gäller möjligheten att uppnå rätt vattenkvalitet eller tillåter att möjligheten att uppnå rätt vattenkvalitet lämnas åt slumpen “.

Detaljplanen bedöms inte försvåra möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormen god ekologisk status uppnås för vattenförekomsten Göta Älv - Slumpån -Stallbackaån till 2027.

6.5.3 Buller

Miljökvalitetsnormen för omgivningsbuller infördes genom Förordning om omgivningsbuller. Miljökvalitetsnormen för olika typer av omgivningsbuller gäller i kommuner som har fler än 100 000 invånare. I kommuner med färre än 100 000 invånare omfattar miljökvalitetsnormer buller från större vägar (över 3 miljoner fordon/år), större järnvägar (30 000 tåg/år) och större civila flygplatser (över 50 000 flygrörelser/år).

Detaljplanen berörs inte av miljökvalitetsnormer för buller.

6.6 MILJÖ

Riksdagen har fastställt 16 övergripande miljömål för Sverige. Miljömålen beskriver de kvaliteter som vår miljö och våra gemensamma natur- och kulturresurser måste ha för att vara ekologiskt hållbara på sikt.

Trollhättan har utifrån nationella miljömål men även globala miljömål för hållbar utveckling, Agenda 2030, tagit fram *Strategi för ekologisk hållbarhet*. Strategin för ekologisk hållbarhet bidrar till att förtydliga Trollhättans stads ekologiska hållbarhetsarbete med målet att bidra till att uppnå internationella, nationella och regionala miljömål.

Strategin innefattar 11 ställningstaganden kopplat till fyra rubriker enligt nedan:

Minskad klimatpåverkan och ren luft

I Trollhättan ska vi ha en fossilbränslefri stad, klimatsmarta bostäder och lokaler samt klimatsmart och hälsosam mat.

Hållbar användning av vattenmiljöer

I Trollhättan ska vi ha välmående sjöar och vattendrag samt hållbara och kretsloppsanpassade avloppslösningar.

Hållbart brukande av skog och odlingslandskap

I Trollhättan ska vi ha en rik biologisk mångfald och en väl fungerande grön infrastruktur.

God boendemiljö och hållbar konsumtion

I Trollhättan ska vi ha hållbara och gröna tätorter, goda förutsättningarna för friluftsliv och rekreation, en hållbar konsumtion samt hållbara livsmedelsinköp. I Trollhättan ska vi utbilda och lära för en hållbar utveckling.

6.6.1 Strandskydd

Generellt strandskydd om 100 meter råder längs Göta älv. Strandskyddet omfattar hela planområdet, inklusive befintliga vägar, den befintliga slänten vid

Åkersbergsvägen samt den yta som idag bland annat används för infart, parkering och hantering av sopkärl och som planeras för vändplats till Kyrkbrovägen.

Syftet med strandskyddet är att långsiktigt säkra allmänhetens tillträde till stränderna och att

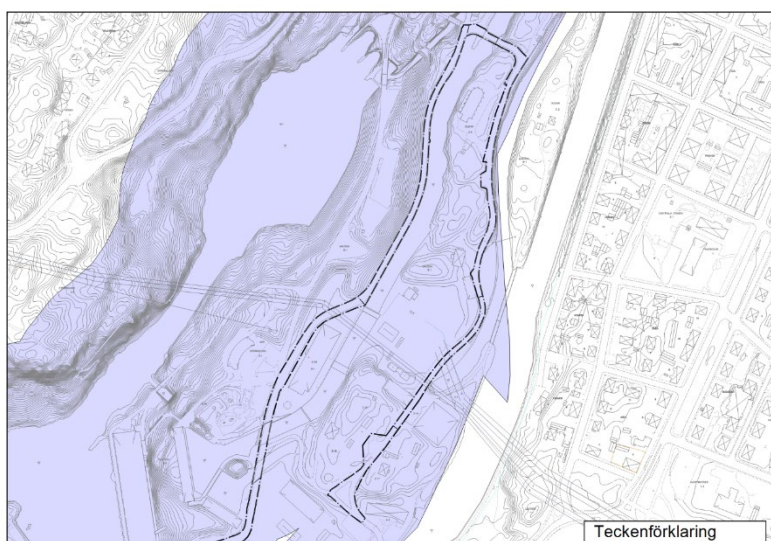

Bild 18. Strandskyddets omfattning i relation till aktuellt planområdet.

bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

För att upphäva eller ge dispens från strandskyddet krävs det särskilda skäl i enlighet med miljöbalken 7 kap. 18 e–g §§. För att upphäva strandskyddet genom detaljplan måste även intresset av att ta området i anspråk på det sätt som avses med planen väga tyngre än strandskyddsintresset, enligt plan- och bygglagen 4 kap. 17 §.

Strandskyddet föreslås inte upphävas inom planområdet. Motivet till detta är att detaljplanen i huvudsak bekräftar befintlig användning av vägar som omfattas av strandskydd idag.

Åtgärder som behöver göras vid genomförandet av detaljplanen är iordningsställande av vändplats för Kyrkbrovägen samt ledningsomläggningar och skredsäkring av slänt vid Åkersbergsvägen. Åtgärderna är begränsade och görs för att säkerställa den befintliga väganläggningens funktion.

Vändplatsen som ska iordningsställas på Kyrkbrovägen utgörs idag av en yta som bland annat används för infart, parkering och hantering av sopkärl. För att säkerställa en fungerande vändmöjlighet behöver en mindre del av den befintliga gräsytan hårdgöras.

Åtgärder som planeras att genomföras kan hanteras genom strandskyddsdispens utifrån det särskilda skälet att området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området (miljöbalken 7 kap. 18§). De befintliga vägarna utgör viktiga delar av den allmänna infrastrukturen och åtgärder kopplade till vägen kan inte utföras på annan plats.

Skredsäkring av slänten till Åkersbergsvägen görs för att minska risken för olyckor utifrån människors hälsa och säkerhet.

6.6.2 Dagvatten

Dagvatten betecknar regn- och smältvatten som samlas eller rinner på markytan och i stora mängder kan ställa till problem med översvämningar och förorening av vattendrag. På grund av klimatförändringar förväntas fler perioder med långvarig och kraftig nederbörd, vilket ökar dagvattnet. När andelen mark ökar som är bebyggd eller hårdgjord genom exempelvis tillkommande vägar innebär det dessutom att mindre mängd vatten kan tränga ner i marken, vilket ytterligare ökar riskerna. Enligt Trollhättans Stads *Dagvattenstrategi* är det därför viktigt att tillkommande dagvatten inom ett exploateringsområde i möjligaste mån ska omhändertas lokalt. I dagvattenstrategin rekommenderas en fördröjning motsvarande 10 mm regn per kvadratmeter hårdgjord yta om inga andra krav finns.

Miljökontoret, Trollhättans Stad, ställer i dagsläget krav på rening av dagvatten utifrån de riktvärden anges i rapporten *Riktlinjer och riktvärden för utsläpp av förorenat vatten till dagvattennät och recipient* som Göteborgs Stad tagit fram.

6.6.2.1 Befintliga förutsättningar

Fastigheterna Olidan 5:28 och Olidan 3:17 som vägarna delvis går genom ingår i verksamhetsområdet för dagvatten. Ansvarig för vägnas dagvatten är dock väghållaren, Olidan-Åker Samfällighetsförening.

Hantering av dagvatten från vägarna sker dels via ytlig avrinning mot älven, dels genom avrinning mot rännstensbrunnar med ledningar som leder ut i älven eller kanalerna.

Rännstensbrunnarna är inmätta och kartlagda men för vissa av dem saknas information om tillhörande ledningsnät, kompletterande inmätningar ska göras för brunnar som avvattnar Åkersbergsvägen, på sträckan framför Vattenfalls kontor (Olidan 5:28).

På sträckan av Åkersbergsvägen som går genom Vattenfalls verksamhetsområde är ledningsnätet tillhörande vägbrunnar gemensamma med brunnar som avvattnar hårdgjorda ytor kring H-huset (Olidan 5:28). Utloppet för ledningsnätet är i slänten ned mot Olidans kraftstation, på Malöga 8:1. Möjlighet att

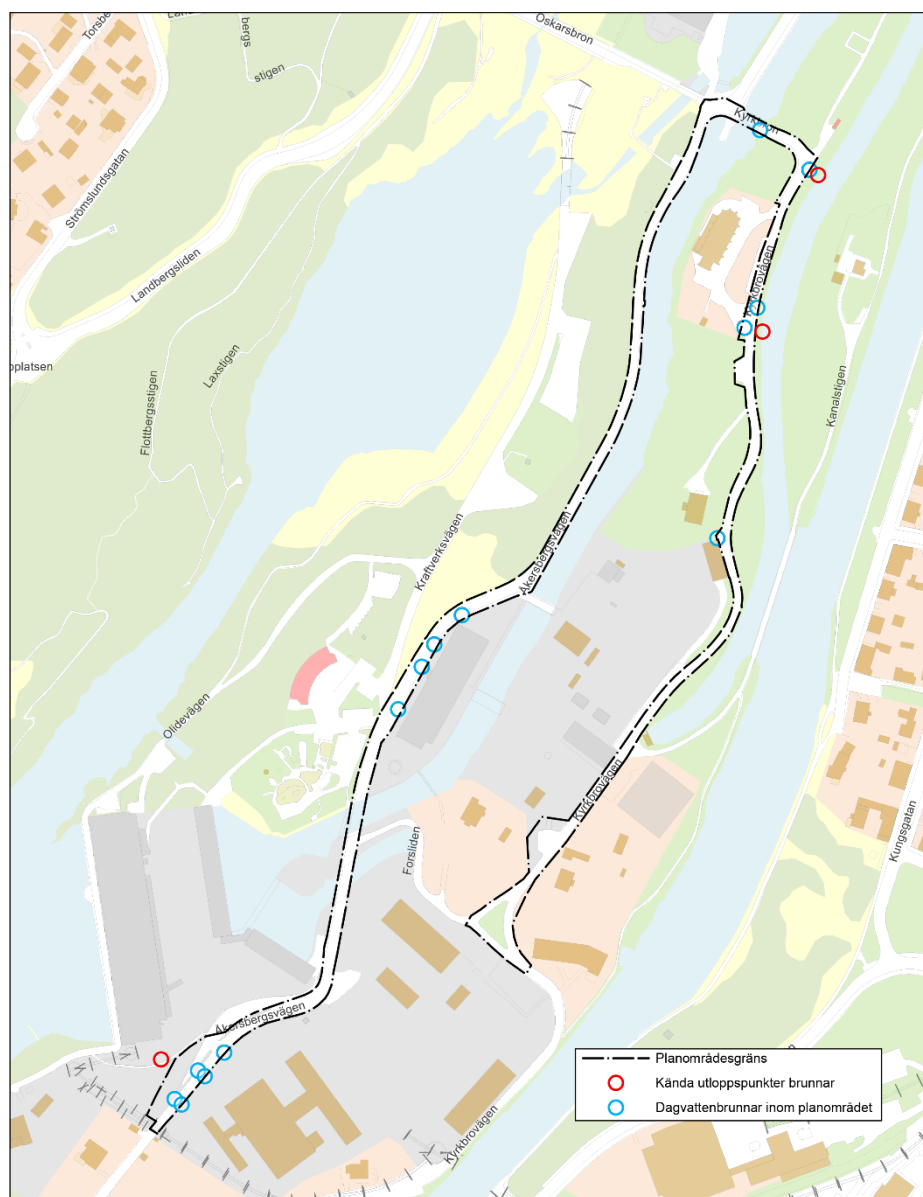

Bild 19. Karterade dagvattenbrunnar på Åkersbergsvägen och Kyrkbrovägen visas med blå ringar och kända utloppspunkter med röda ringar.

separera ledningsnätet för vägvatten respektive dagvatten från verksamhetsytor ska studeras vidare under planprocessen.

På Kyrkbrovägens norra sträcka finns rännstensbrunnar med utlopp direkt mot kanalen. För den södra sträckan sker troligtvis ytlig avrinning som följer vägens lutning i riktning mot vattnet.

6.6.3 Naturmiljö

Landskapet kring vägnätet präglas av det dramatiska älvlandskapet med bitvis branta partier och fina utblickar. Vägarna följer nästan uteslutande kraftkanalerna och har en vattennära kontakt, undantaget södra sträckan av Åkersbergsvägen i planområdet som går genom Vattenfalls verksamhetsområde kring Olidans kraftstation. Åkersbergsvägen följer en av kraftkanalerna som löper i dess östra kant. I norra delen av sträckan är naturlandskapet mer påtagligt och kantas av brantare skogspartier ned mot Göta Älv i väster, Trollhättans kyrka är ett viktigt landmärke som tornar upp sig i öster på en höjd över kanalen. Den södra sträckan präglas av Vattenfalls pågående verksamhet med asfalterade ytor och tekniska anläggningar.

Kyrkbrovägen löper längs den andra kraftkanalen som går i öster. Kring vägen är terrängen mindre brant, det finns en visuell närhet till Kanalön i öster. I den norra delen av vägsträckan finns äldre stenmurar som avskiljer vägen från kanalen. Med stenmurar på en sida och barrskog på den andra upplevs denna sträcka som mer rumsligt sluten. Längre söderut öppnar omgivningen upp sig, Bergkanalen skymtas i öster med villabebyggelse på andra sidan. På västra sidan kantas vägen av äldre bebyggelse från den historiska kraftproduktionen, läs mer under avsnitt 6.10 *Kulturmiljö*. Vägen passar under kraftledningar och förbi Vattenfalls område för eldistribution. Den södra delen av Kyrkbrovägen inom planområdet är mer lummig och passerar bostadsbebyggelse med trädgårdar omgivna av häckar och/eller staket närmast vägen.

Planområdet ingår i en värdekärna i *Grönstrukturplan för Trollhättans tätorter* och lyfts då utifrån biotopkvaliteter kopplade till strandzonerna med viss variation i trädskikt och inslag av ädellövträd. I en översiktlig naturvärdesinventering tillhörande grönstrukturplanen klassas området som naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde. Planförslaget påverkar inte dessa värden.

Tre särskilt skyddsvärda träd ligger i direkt anslutning till planområde. Vid Kyrkbrovägen rör det sig om en ask och vid Åkersbergsvägen, i höjd med vattenkraftens lekplats, två ekar. Då de är belägna utanför planområdet och vid vägsträckor där inga åtgärder krävs till följd av slussprojektets genomförande bedöms de inte påverkas.

6.7 HÄLSA OCH SÄKERHET

6.7.1 Omgivningsbuller

Riktvärden för buller utomhus för spår- och vägtrafik vid bostadsbyggnader regleras i bullerförordningen. För trafikbuller gäller att följande riktvärden inte bör överstigas:

- 60 dBA ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad för bostäder större än 35 kvadratmeter. För en bostad om högst 35 kvadratmeter gäller att bullret inte bör överskrida 65 dBA ekvivalent ljudnivå vid bostadsbyggnadens fasad.
- 50 dBA ekvivalent ljudnivå samt 70 dBA maximal ljudnivå vid en uteplats om en sådan ska anordnas i anslutning till byggnaden.

Bostadsfastigheten Olidan 3:17 ligger invid Kyrkbrovägen i södra delen av planområdet och riktvärden ska tillämpas vid planläggning. Bostadshuset ligger som närmast 9 meter från väggkant. För Kyrkbrovägen har ingen bullerutredning utförts. Bedömningen är att bullerriktvärden inte riskerar att överskridas då trafikflödena är låga och väntas minska i framtiden. Då Kyrkbrovägen kommer att skäras av för genomgående biltrafik är det biltrafik med målpunkt till Vattenfalls område som kommer att passera fastigheten, dock inga tunga transporter. Det gäller personal och besökande som ska parkera på ytor som ligger vid planområdets södra ände.

6.7.2 Risk för översvämning

En översvämningskartering för Trollhättans tätort har tagits fram av Sweco 2019. Karteringen speglar den situation som råder vid ett 100 års-regn. Vägarnas närhet till och höjdsättning i förhållanden till kraftkanalerna innebär en naturlig avrinning dit vid större regnmängder. Karteringen har identifierat en vattensamling om 10 till 20 centimeter på Åkersbergsvägen i höjd med Vattenfalls kontor och byggnaden Insikten (se röd ring i bild 20.). Vägen bedöms fortfarande vara framkomlig för räddningstjänst vid ett 100-års regn. I övrigt finns tre ytor invid planområdet där större vattenmängder samlas, se bild 20. Troligtvis rinner vatten från planområdet mot dessa ytor.

Detaljplanen innebär inga ökade risker för skador till följd av översvämningar utifrån befintliga väghöjder. Höjdsättningen avses inte förändras för den sträcka av Åkersbergsvägen som ska byggas om för ledningsomläggningar. Ny vändplats till Kyrkbrovägen ska utformas och projekteras på sådant sätt att inget dagvatten avrinner till angränsande privata fastigheter. Vid större regnmängder rinner sannolikt vatten från vändplatsen nerför Kyrkbrovägen mot en av kraftkanalerna.

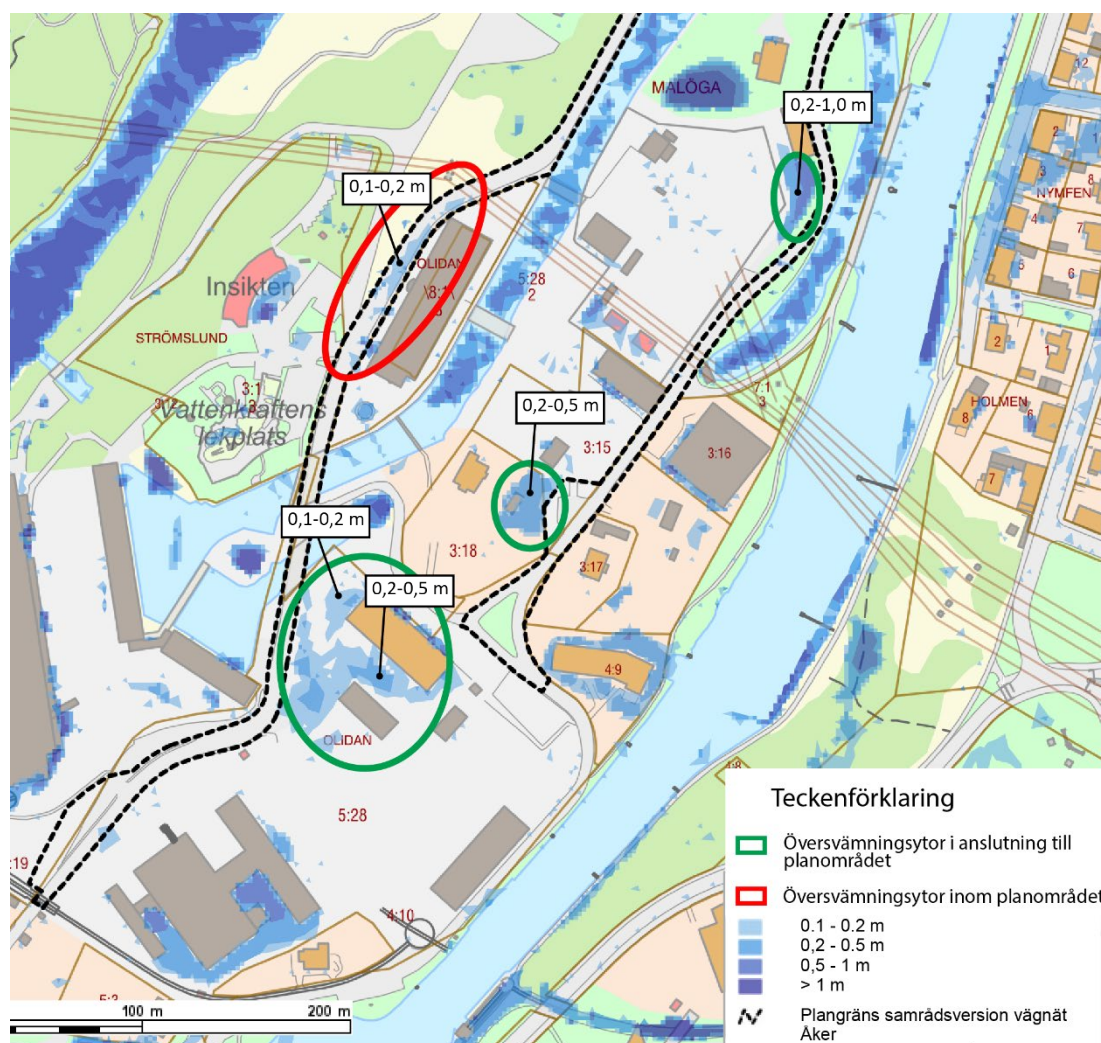

Bild 20. Utsnitt ur översvämningskartering för delar av planområdet där översvämningszoner finns inom eller i anslutning till planområdet.

6.7.3 Risk för erosion, skred och ras

Befintlig stabilitet har kontrollerats för förekommande jordslänter inom och i anslutning till planområdet. För slänterna i den norra delen av Åkerbergsvägen samt vid Kyrkbrovägen bedöms stabiliteten vara tillfredsställande.

För slänterna i den södra delen av Åkerbergsvägen är den beräknade säkerheten mot skred lägre än rekommenderade krav. Åtgärder bedöms därför vara nödvändiga för att uppnå erforderliga stabilitetskrav. Rekommenderade åtgärder utgörs av lättfyllning med skumglas, avschaktning, alternativt en kombination av dessa åtgärder, beroende på val av utformning och genomförande.

Bild 21. Karta från Geotekniskt PM över åtgärdsförslag för slänt vid södra Åkersbergsvägen.

Jorden inom planområdet bedöms generellt inte vara sättningskänslig. Undantaget är förekommande områden med lera inom vilka sättningar behöver beaktas vid projektering av nya vägar eller anläggningar.

6.7.4 Förorenad mark

En miljöteknisk markundersökning, *PM markmiljö 2026-05-20*, har utförts för vägnätet i syfte att påvisa eventuella förorenade fyllnadsmassor i vägkroppen. Undersökningen omfattar en bedömning av risker vid pågående markanvändning och behov av åtgärder.

Fem provpunkter för asfalt och fyllnadsmaterial har tagits inom planområdet. Resultatet visar att delar av vägkroppen är uppbyggd av fyllnadsmaterial med förhöjda föroreningshalter. I tre av fem punkter har ämnet PAH-H uppmätts i halter över riktvärden för mindre känslig markanvändning (MKM). I en provpunkt överstiger halten gränsen för farligt avfall (FA). I dessa prov påvisas också PAH-M i förhöjda halter (över riktvärden för KM eller MKM) och vissa aromatiska kolväten över riktvärden för KM. Halten av tungmetaller (bly, koppar, kadmium och kvicksilver) ligger generellt över riktvärden för mindre än ringa risk (MRR). I en punkt överstiger blyhalten riktvärden för känslig markanvändning (KM). Asfalten i en av fem provtagningspunkter innehåller förhöjda halter PAH16.

Halten för PAH16 ligger under riktvärdet för vad som bedöms indikera förekomst av stenkolstjära vilket leder till slutsatsen att merparten av asfalten inte bedöms vara så kallad tjärasfalt. Troligtvis är det inte den befintliga asfalten som gett upphov till föroreningarna i fyllnadsmassorna. Eventuellt har

vägen varit belagda med tjärhaltig asfalt tidigare eller så har föroreningarna kommit med fyllnadsmassorna när vägen anlades.

Identifierade föroreningar i fyllnadsmaterial och asfalt bedöms inte innebära att den planerade markanvändningen som vägområde är olämplig. Bedömning av risker för miljö och hälsa samt åtgärdsförslag redovisas under avsnitt 7.3 *Hälsa och säkerhet*.

6.7.5 Bergskärningar och stenmurars stabilitet

Det har utförts en bergkartering samt okulär bedömning av stenmurar inom området (Trafikverket 2025-10-13). Samtliga stenmurar är utifrån den okulära bedömningen i gott skick. På några ställen i den nordligaste delen av Kyrkbrovägen finns lösa stenar på överytan samt någon sten som fallit ur muren, men det är inget som påverkar murarnas stabilitet. Bergskärningarna invid planområdet är stabila och behöver inte åtgärdas.

6.8 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

Vägsträckor går på mark som till stor del utgörs av ytligt berg eller fyllning av friktionsjord på berg. Lokalt finns områden där fyllnadsmaterialet underlagras av lera. Marken längs Åkersbergsvägen varierar mellan cirka +35 till cirka +40 meter över nollplanet medan nivåer för Kyrkbrovägen varierar mellan cirka + 43 till +45 meter över nollplanet. Nedan beskrivs geotekniska förhållandena i olika delområden som identifierats i *PM geoteknik 2026-08-31*.

6.8.1 Åkersbergsvägen, norra delen

Vägen är till största del anlagd på krönet till en dammkonstruktion med stödmur och jordfyllning. I närheten av Kyrkbron finns ytligt berg i anslutning till vägen samt på varierade nivåer i slänten ned mot Göta älv för resterande sträcka. I nedre delen av slänten finns en stödmur.

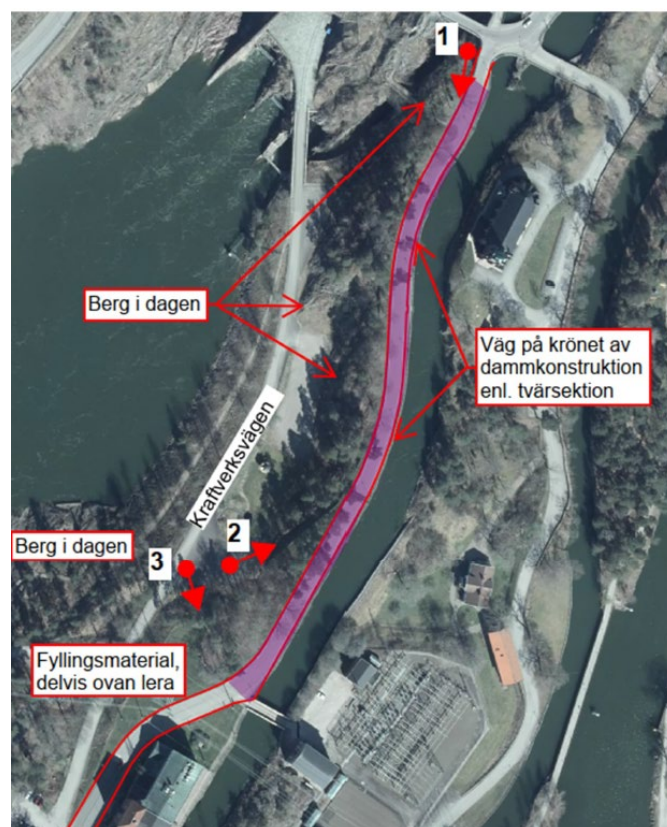

Bild 22. Kartering av förutsättningar för norra delen av Åkersbergsvägen i Geotekniskt PM (WSP).

Längre söderut på delsträckan där vägen inte längre går längs kanalen utgörs jordlagerföljden av fyllningsmaterial, huvudsakligen på berg, delvis på lera. Fyllningsmaterialet består till största del av sprängsten, sand och grus. Jorddjupet uppgår till mellan 7–15 meter. Leran består av sandig och siltig lera. Den har en mäktighet på som mest cirka 3 meter och kan klassas som överkonsoliderad.

6.8.2 Åkersbergsvägen, södra delen

Delsträckan är anlagd på fyllningsmaterial ovan berg. I slänten mot Olidans kraftverk har lera påträffats under fyllningsmaterialet. Där varierar det totala jorddjupet mellan 0 och cirka 17 meter. Mäktigheten uppgår till som mest cirka 7 meter.

Fyllningsmaterialet utgörs huvudsakligen av sand och grus med inslag av rester av tegel och asfalt men även lera och mulljord. Leran utgörs huvudsakligen av siltig till sandig lera, lokalt torrskorpelera, med återkommande silt- och sandskikt. Leran klassificeras som normalkonsoliderad till starkt överkonsoliderad. Den klassas inte som kvicklera.

I den allra sydligaste delen av sträckan går vägen i bergsskärning.

6.8.3 Kyrkbrovägen

Vägen går till största del på tunt fyllningslager på berg. I norra delen av sträckan går vägen längs den gamla Bergkanalen som är utsprängd i berg. Äldre stenmurar finns mellan vägen och kanalen. I mitten av delsträckan finns fyllningsmaterial som delvis ligger ovan naturligt avsatt lera. Fyllningen utgörs huvudsakligen av sand med inslag av grus, silt och

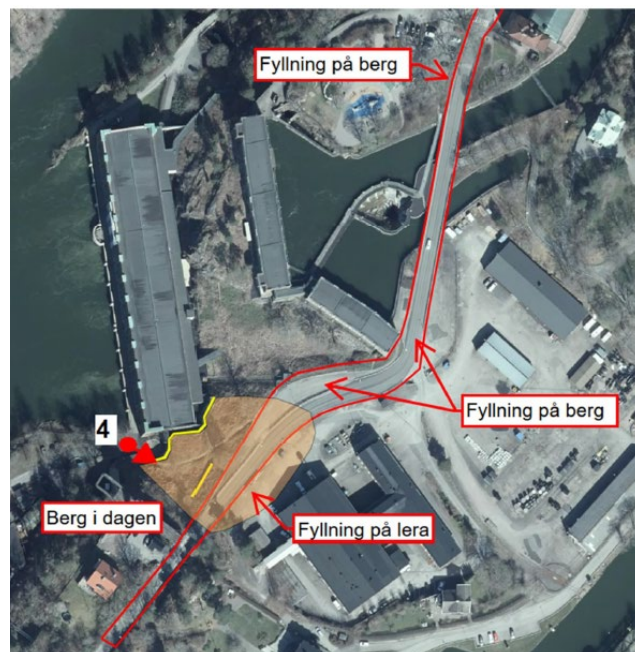

Bild 23. Kartering av förutsättningar för södra delen av Åkersbergsvägen i Geotekniskt PM (WSP).

Bild 24. Kartering av förutsättningar för delområde Kyrkbrovägen i Geotekniskt PM (WSP).

lera. Leran är i undersökta punkter siltig eller sandig. Jorddjupet varierar mellan 0 och cirka 5 meter. Lermäktigheten är i undersökta punkter cirka 1-3 meter. Sammantaget klassas leran som överkonsoliderad.

6.9 HYDROGEOLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

Grundvattenförhållandena inom planområdet har bedömts utifrån den geotekniska utredningen och *PM Hydrogeologi*. Det storskaliga grundvattenflödet bedöms vara riktat från högre liggande områden mot Göta älv. Inom större delen av planområdet bedöms grundvattenytan ligga i nivå med vattenytan i Bergkanalen och intagskanalerna till Olidans kraftverk. I områdets västra delar avtar grundvattennivåerna mot släntfot, där de ansluter till vattennivån i Göta älv. Vid slänterna längs Åkersbergsvägen ligger grundvattennivån relativt djupt, medan den vid Kyrkbrovägen styrs av vattennivån i Bergkanalen och Kraftkanalen.

6.10 KULTURMILJÖ

Stadens kulturmiljöprogram omfattar flera värdefulla byggnader vars angöring sker från de berörda delarna av Åkersbergsvägen och Kyrkbrovägen. Två av byggnaderna ligger dikt an Kyrkbrovägens väggkant och därmed mycket nära detaljplanens plangräns, Magasinet (bild 25) och Jonventillaboratoriet (bild 26). Magasinet uppfördes under 1850-talet och har ett stort industrihistoriskt värde. Det är en av de få kvarvarande byggnader som speglar den äldre industriepoken i området. Jonventillaboratoriet stod klar 1949 och tillhör kraftutvinningsverksamheten på platsen. Byggnaden har ett stort teknikhistoriskt värde som en del i den för platsen avgörande kraftutvinningen och kan berätta om verksamhetens utveckling och historia.

Bild 25. Magasinet till vänster och Bild 26 Jonventillaboratoriet till höger. På bilderna syns Kyrkbrovägen som ingår i planområdet.

6.10.1 Fornlämningar

Kyrkbron är upptagen som övrig kulturhistorisk lämning (L1964:8441) i Riksantikvarieämbetets register. I övrigt finns inga kända fornlämningar inom planområdet. I närområdet omkring planområdets norra delar finns övriga kulturhistoriska lämningar i form av två minnesstenar och en kanallämning (Polhems sluss). Fornlämningarna påverkas inte av planförslaget.

6.10.2 Enskilt byggnadsminne

Olidans kraftstation är ett enskilt byggnadsminne som ligger invid planområdet. Byggnadsminnet innefattar intagsbyggnad, tilloppskanaler och bockkran. Planområdet går mellan bockkranens fundament där järnvägsspår tidigare har passerat på bro ovan Åkersbergsvägen.

Även kraftkanalerna utgör delar av enskilt byggnadsminne. Plangränsen för Åkersbergsvägen går i vägräcken eller utanför stenmurar som vetter mot kanalen. För broar som går över kanalerna är gatuområdet i plankartan avgränsad i djupled och innefattar inte underliggande brokonstruktion eller vattenyta.

Byggnadsminnen skyddas enligt kulturmiljölagen kapitel 3 och åtgärder som strider mot bestämmelserna kräver tillståndsprövning hos länsstyrelsen.

6.10.3 Statligt byggnadsminne

Byggnader, parker eller andra anläggningar i statens ägo som är allra mest värdefulla ur kulturhistorisk

Bild 27. Bockkranens fundament som tidigare utgjorde en järnvägsbro över Åkersbergsvägen.

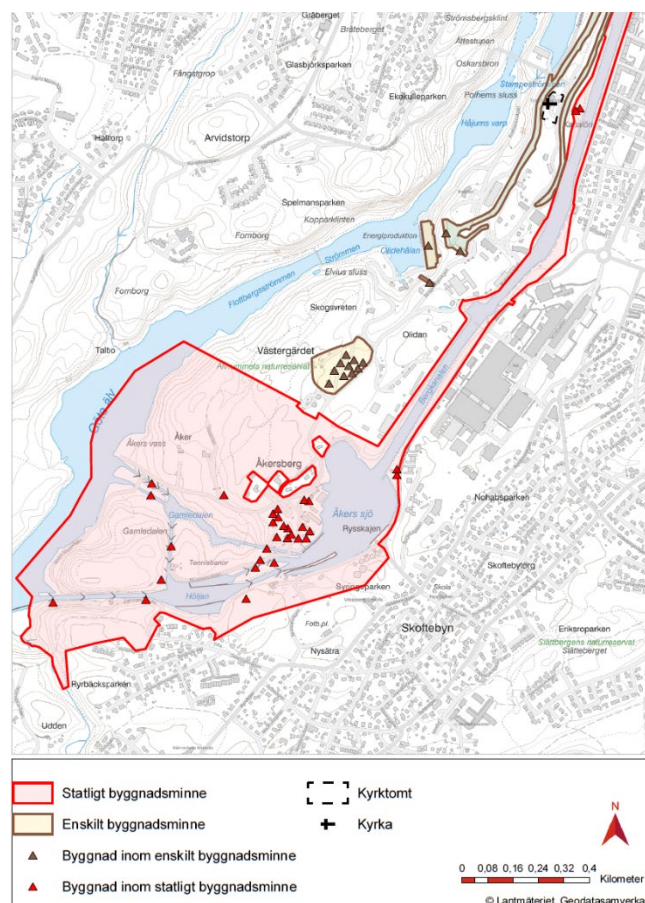

Bild 28. Kartbild ur kulturarvsanalys (WSP 2023) som visar det statliga byggnadsminnets utbredning området för ny slussled och även enskilda byggnadsminnen.

synpunkt har förklarats som statliga byggnadsminnen (SBM) och skyddas av förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen.

Det statliga byggnadsminnet *Kanal- och slussområdet med Bergkanalen* ligger öster och söder om planområdet. Byggnadsminnesområdets olika slussgenerationer med tillhörande byggnadsverk och markområden är uttryck för den unika miljöns långa kontinuitet och dess viktiga roll i det industriella genombrottet i Sverige. Byggnadsminnet omfattar fastigheterna Åker 10:1 och Olidan 3:2, vilka ägs av Sjöfartsverket.

6.10.4 Kyrkligt kulturminne

Trollhättans kyrka, uppförd 1860–1862, med förråd och omgivande kyrkotomt utgör kyrkligt kulturminne enligt kulturmiljölagen kapitel 4. Kyrkan ingår ej i planområdet men belägen invid Kyrkbrovägen som är en del av planområdet.

6.11 FYSISK MILJÖ

Planområdet består av delar av Åkersbergsvägen och Kyrkbrovägen som utgör de huvudsakliga bilvägarna som leder till fall- och slussområdet. Vägarna är relativt smala och har en slingrig karaktär i den varierade topografin längs de långsmala kanalöarna. Intill vägarna finns mycket inslag av grönska men även bebyggelse i liten skala som bostadshus och i större skala som Trollhättans kyrka och industribyggnader. Karaktären längs vägnätet växlar således mellan naturskön, industriell och gammal kulturmiljö.

6.11.1 Tillgänglighet

Enligt plan- och bygglagen ska bebyggelsemiljön utformas med hänsyn till personer med nedsatt rörelseförmåga och/eller orienteringsförmåga. Området innehåller höjdvariationer men inte till den grad att det bedöms finnas behov av åtgärder. Separata gångbanor finns endast i delar av planområdet.

6.12 SOCIALA FÖRUTSÄTTNINGAR

I plan- och bygglagens portalparagraf 1 kap. 1 § anges att bestämmelser om planläggning av mark, vatten och byggnad syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktigt hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.

En stor social konsekvensanalys (SKA) har genomförts för slussprojektet. Som ett komplement till den har en liten SKA gjorts för denna detaljplan. Frågorna har grupperats i följande kategorier:

- En stad för alla, inkludering och process
- Boende och grannskap
- Gröna platser och hälsofrämjande strukturer
- Kommunikation, hållplatser och vägar
- Arbetsplatser
- Service, utbud och offentliga platser

Sociala värden inom planområdet handlar framför allt om att vägnätet kopplar an till viktiga målpunkter så som rekreationsområden, lekplats och besöksmål samt binder samman med kringliggande stad. Området nyttjas både av invånare och besökare. Fall- och slussområdet är en bärande del av Trollhättans identitet och historiska arv, det finns starka allmänna intressen i området. Det finns stora upplevelsevärden i naturen och den kulturhistoriska miljön med äldre slussar och bebyggelse. Vattenkraften är också en bärande del av platsens historia och kan idag upplevas genom att promenera på Åkersbergsvägen och Kyrkbrovägen. Invid Åkersbergsvägen och byggnaden Insikten ligger vattenkraftens lekplats som tar vid platsens historia och användning.

Trots att vägarna är enskilda och sköts av en vägsamfällighet upplevs det som allmänna. Standarden på vägarna motsvarar dock inte kommunal standard och på grund av begränsat med utrymme behöver gångbanorna vara smala vilket kan upplevas som otryggt. Cyklister samsas med biltrafiken. Trafiksäkerheten bedöms dock inte vara kritisk då trafikflöden är begränsande men kan förbättras. Belysning finns längs större sträckor, längs med kraftkanalerna är armaturerna av äldre modell och belysningen dämpad. Vägarna kan upplevas som otrygga för fotgängare under dygnets mörka timmar då färre vistas i området. Dagtiden är vägarna välfrekventerade och det finns en god överblickbarhet.

Detaljplanens påverkan och konsekvenser för social hållbarhet beskrivs i avsnitt 7.4 *Sociala konsekvenser*.

6.13 TEKNIK

6.13.1 Vatten och spillvatten

Vatten- och spillvattenledningar finns inom planområdet. Trollhättan energi AB ansvar för ledningsnätet. Samtliga enskilda fastigheter i anslutning till vägnätet tillhör det kommunala verksamhetsområdet för vatten, de flesta av dem även spillvatten.

Planförslaget föranleder inget behov av nya ledningar då den inte möjliggör byggrätt för bostäder, verksamheter och/eller andra byggnader som behöver anslutas till vatten- och spillvattennätet.

Omläggningar av ledningar planeras dock inom planområdet till följd av att den nya slussleden skär av befintliga ledningsstråk.

6.13.2 Elförsörjning

För distributionsnätet svarar Vattenfall Eldistribution AB som har koncessionsrätt i området. Inga transformatorstationer finns inom planområdet.

6.13.3 Fiber

Fiberledningar finns längs delar av Kyrkbrovägen och Åkersbergsvägen.

Det finns ett antal fibernätbrunnar och teleskåp som är belägna intill vägområdet.

6.13.4 Fjärrvärme

Fjärrvärmenätet är inte utbyggt till Åker, inga anläggningar eller ledningar finns inom planområdet.

6.14 TRAFIK OCH MOBILITET

Mobilitet handlar om människors möjlighet att transportera sig själva och gods till de platser de vill nå. Trollhättans Stad har som mål att minska bilberoendet och främja hållbara transporter som leder till minskade utsläpp av koldioxid och farliga partiklar.

Åkerbergsvägen sträcker sig från Klaffbron i norr till Åkersberg vid Kanalmuseet i söder, nära slussområdet. Kyrkbrovägen sträcker sig från Kyrkbron i norr till Olidan i söder där vägen ansluter till Åkersbergsvägen. De två vägarna är de enda vägarna för motorfordonstrafik som leder till Åker och kanalöarna, slussområdet och Olidans kraftverk. Åkersbergsvägen utgör angöring till Vattenfalls kraftstationer med tillhörande verksamhetsmark, Sjöfartsverket samt ett 20-tal bostäder inom stadsdelen.

6.14.1 Stråk och målpunkter

Fall- och slussområdet är ett viktigt område i Trollhättan för såväl friluftsliv/rekreation som för besöksnäringen. Området finns med i Trollhättans

Bild 29. Befintliga vägar i fall- och slussområdet.

friluftspan och benämns då som Älvrummet och värdefull för närrecreation. Vattenkraftens lekplats som ligger invid Åkerbergsvägen vid byggnaden Insikten finns med i Trollhättans *parkprogram*.

En stor del av fall- och slussområdet ägs av Sjöfartsverket och Vattenfall, det kommunala markinnehavet är litet. Vägarna utgör viktiga rekreationsstråk och tillgängliggör området för både invånare och besökare till fall- och slussområdet. Vägarna kopplas samman med rekreationsstråk på kanalöarna, Olidevägen och Kärlekens stig samt vidare söderut till Gamle dal. I syfte att analysera hur den nya slussleden påverkar besöksmönster och rörelser inom ett utvidgat slussområde har en *mobilitetsutredning* (Kreera 2026) utförts på uppdrag av Trollhättans stad. Där kartläggs viktiga målpunkter i fall- och slussområdet samt vägar/stråk som binder samman dem med omgivningen.

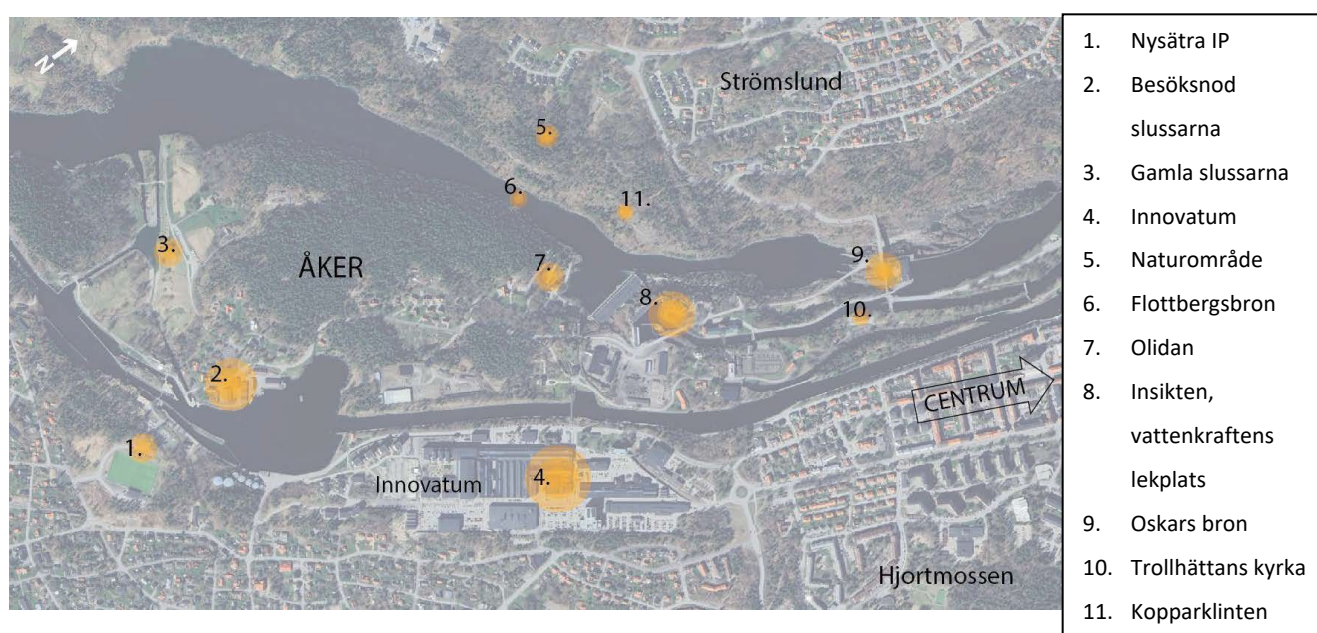

Bild 30. Målpunkter - besöksmål, ur mobilitetsutredning.

Målpunkter i fall- och slussområdet som visas i bild 30 utgörs huvudsakligen av besöksmål. Viktiga målpunkter i anslutning till planområdet är Oskarsbron (9), Trollhättans kyrka (10) och Insikten med vattenkraftens lekplats (8).

Utöver besöksmål finns andra viktiga målpunkter på Åker, såsom bostäder i Västergärdet och bostäder i områden söder om Västergärdet samt arbetsplatser och verksamheter. Vattenfalls verksamhet är en viktig målpunkt i området och genererar arbetsresor och transporter till och från verksamheten. Arbetsplatser och verksamheter utgör därmed en viktig del av områdets funktion, tillsammans med bostäder och besöksmål.

Då många målpunkter är besöksmål varierar antalet resor och koncentreras till vissa tider, säsonger och evenemang, läs mer under avsnitt 6.14.4 *Trafikflöden*.

6.14.2 Utformning och standard på gator

Åkersbergsvägen är en enskild väg från Vassliden/Gamledal i söder upp till Oskarsbron i norr och Kyrkbrovägen är enskild i sin helhet. Olidan-Åker samfällighetsförening är väghållare och de klassas som små lokalgator.

På Åkersbergsvägen finns utrymme för 1+1 körfält men mittlinje saknas. Bredden på körfältet är 5,5 meter i den norra sträckan längs kraftkanalen men blir bredare i höjd med Vattenfalls kontor och Insikten där breddning sker till cirka 7–8 meter. Inne på Vattenfalls verksamhetsområde vid Olidan kraftstation varierar bredden stort mellan 6 meter vid raksträckor till nästan 10 meter vid kurva. Mellan fundamenten till bockkranen, i planområdets södra spets, är dock vägen så smal att mötande biltrafik inte är möjlig. Högsta tillåtna hastighet är 50 km/h med lokal hastighetssänkning till 30 km/h i närheten av Olidans kraftverk.

Kyrkbrovägen är av enklare karaktär då trafikmängden är lägre. Den totala vägbredden är generellt mellan 6–7 meter, som smalast är den längst i söder om cirka 5 meter. Högsta tillåtna hastighet är 30 km/h.

Inne på fastigheten Olidan 3:15 finns idag en vändyta som inte tillhör vägsamfälligheten. Vändytan fyller dock en funktion då sophämtning från fastigheten Olidan 3:18 sker därifrån och åtkomst till den inhägnade delen av Olidan 3:15 (anläggningar tillhörande Vattenfall eldistribution) sker från vändytan. Längre söderut på Kyrkbrovägen finns ytterligare vändmöjlighet i form av rundkörning kring en grönyta. Vändslingan här lutar dock till skillnad från vändytan inne på Olidan 3:15.

På uppdrag av Trollhättans stad har en vägbesiktning utförts för att kartlägga skicket på vägarna då detaljplanen innebär att huvudmannaskapet går från enskilt till kommunalt. Vägbesiktningen visade på att standardhöjande åtgärder behöver göras på sikt, exempelvis återställande av trasiga ytskikt och kantsten. Även bärighetshöjande åtgärder behövs på platser där det observerats bärighetsproblem. Den sträcka av Åkersbergsvägen som berörs av ledningsomläggningar ska återställas till kommunal standard.

6.14.3 Gång- och cykel

På sträckan av Åkersbergsvägen inom planområdet finns en ensidig gångbana, bredd varierar mellan cirka 1 meter till 2 meter. Cykeltrafiken får samsas med biltrafiken i ordinarie körbana.

Längs Kyrkbrovägens norra sträckning, från Kyrkbron till Trollhättans kyrka finns en gångbana med 2 meters bredd. Resterande sträcka utgörs av blandtrafik.

I *mobilitetsutredning* beskrivs Åkersbergsvägen som en del av två huvudsakliga cykelstråk. Det går ett huvudsakligt pendelstråk från Strömslund till Innovatum från Oskarsbron, via Åkerbergsvägen till Olidebron. Det andra cykelstråket är främst för lokala besökare från Klaffbron i centrum, via Åkerbergsvägen genom Västergärdet ner till slussområdet.

6.14.4 Trafikflöden

Trafikräkning för biltrafik på Åkersbergsvägen från 2024 (december) visar på en veckodygnstrafik på 449 fordon varav 10% var tung trafik. En kompletterande trafikräkning sommaren 2025 visade på en ungefärlig dubbling av trafiken vilket visar på säsongsvariationen med tillkommande turist- och besöksstrafik i området.

Bild 31. Stjärnorna visar plats för trafikräkning. I rutorna presenteras resultatet av trafikräkning som genomförts i december 2024 samt sommaren 2025.

Trafikflöden har inte uppmätts på Kyrkbrovägen.

6.14.5 Kollektivtrafik

Vägnätet trafikeras inte av kollektivtrafik och inga planer finns för framtida kollektivtrafikförsörjning.

6.14.6 Parkering

På flera platser i fall- och slussområdet finns kommunala bilparkeringar för besökande till området.

Parkering till bostäder och verksamheter sker på den egna fastigheten.

Detaljplanen möjliggör ingen markanvändning som i sig genererar något parkeringsbehov.

7 KONSEKVENSER

Under följande kapitel beskrivs de effekter som uppstår eller riskerar att uppstå som konsekvenser av planens genomförande. Fastighetsrättsliga konsekvenser redovisas i *kapitel 4 Genomförandefrågor*.

7.1 MILJÖ

Planområdet omfattar befintliga vägar och därför bedöms planen inte innebära en försämring av livsmiljöer för växt- och djurarter eller allmänhetens tillträde till strand- och naturområden.

Strandskyddet bedöms kunna kvarstå inom planområdet. Planen bedöms inte heller innebära att miljö kvalitetsnormer för luft eller vatten överskrids eller riksintressen skadas.

Nedan redovisas miljökonsekvenser av planen kopplat till relevanta insatsområden som redovisas i den ekologiska hållbarhetsstrategin:

Minskad klimatpåverkan och ren luft

Detaljplanen i sig innebär inga ändrade förutsättningar för gång- och cykeltrafik. Däremot medför slussprojektet förändrade dragningar av stråk och kopplingar inom området och till omgivningen. Separat gångbana bibehålls längs Åkersbergsvägen inom planområdet, viss breddning kan ske för sträcka som berörs av ledningsomläggningar, vilket är en liten förbättring.

Hållbar användning av vattenmiljöer

Befintlig dagvattenhantering för vägen bibehålls, varken positiv eller negativ påverkan på vattenmiljön sker.

God boendemiljö och hållbar konsumtion

Genom att planlägga befintliga vägar med kommunalt huvudmannaskap säkerställs allmänhetens tillträde till viktiga målpunkter för rekreation och besöksnäring. Det kommunala huvudmannaskapet innebär även att kommunen ansvarar för vägens skötsel och underhåll, vilket bidrar till att säkerställa vägens funktion och tillgänglighet.

7.1.1 Ställningstagande 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen (2010:900)

Vid upprättande eller ändring av detaljplan ska kommunen undersöka om planens genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan, i enlighet med 4 kap. 33 b § plan- och bygglagen. Om genomförandet av planen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan ska en strategisk miljöbedömning genomföras.

En undersökning enligt 6 kap. § 6 miljöbalken har genomförts. Kommunen har bedömt att planens genomförande inte medför betydande miljöpåverkan. Fortsatt strategisk miljöbedömning anses därför inte nödvändig och en miljökonsekvensbeskrivning behöver inte upprättas.

Motivering

Markanvändningen i planförslaget bekräftar den befintliga användningen av vägarna och bedöms vara lämplig. Planförslaget strider inte mot något riksintresse och rådande strandskydd föreslås inte upphävas, se avsnitt 6.6.1 *Strandskydd*.

Detaljplanen föranleds av och är en del av genomförandet av byggnation av en ny slussled i Trollhättan. Anläggandet av nya slussar och farled bedöms ge betydande miljöpåverkan och en miljökonsekvensbeskrivning tas fram som en del av denna planprocess. Miljökonsekvensbeskrivning avser att ta ett helhetsgrepp så att miljöaspekter och kumulativa effekter även utanför planområdet omfattas. Detaljplan för vägnät Åker innebär i sig ingen betydande miljöpåverkan men miljökonsekvensbeskrivningen och utredningar tillhörande övriga detaljplaner i slussprojektet har använts som kunskapsunderlag för denna detaljplan.

7.1.2 Dagvatten

Detaljplanen bekräftar pågående markanvändning och innebär inte någon förändring vad gäller hårdgörandegrad och mängden dagvatten som ska hanteras. Befintliga flödesvägar bibehålls. För den vändplats som tillskapas vid Kyrkbrovägen ska dagvatten avledas och fördröjas innan den naturligt avrinner mot kanalen.

Kommunen tar över ansvaret för dagvattnet från vägarna och skötseln av befintliga rännstensbrunnar som avvattnar delar av vägarna.

7.2 MILJÖKVALITETSNORMER

Miljö kvalitetsnormer är föreskrifter i miljöbalken om viss lägsta miljö kvalitet för mark, vatten, luft eller miljön i övrigt inom ett geografiskt område. Miljö kvalitetsnormerna omfattar bland annat föroreningar i utomhusluft, olika parametrar i fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller.

Detaljplanen omfattar endast befintliga gator. Det finns därför inga indikationer på att gällande miljö kvalitetsnormer överskrids eller riskerar att överskridas till följd av aktuell planläggning.

7.2.1 Luft

Det finns idag inget som tyder på att miljö kvalitetsnormer för luft riskerar att överskridas i Trollhättan.

7.2.2 Vatten

Den befintliga dagvattenhanteringen bibehålls. Detaljplanen bedöms inte försvåra möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormen god ekologisk status uppnås för vattenförekomsten *Göta Älv - Slumpån - Stallbackaan* till 2027.

7.3 HÄLSA OCH SÄKERHET

7.3.1 Omgivningsbuller

Då Kyrkbrovägen blir avskuren av den nya slussleden söder om planområdet kommer genomfartstrafik inte längre att vara möjlig. Trafikrörelserna med motorfordon bedöms minska på sträckan efter Trollhättans kyrka och i första hand vara till Vattenfalls verksamheter (ej tunga transporter) och för att nå befintligt bostadshus inom Olidan 3:17. Det bedöms därmed inte vara sannolikt att riktvärden enligt bullerförordningen riskerar att överskridas.

Inga åtgärder är nödvändiga med anledning av omgivningsbuller inom planområdet.

7.3.2 Förorenad mark

Identifierade föroreningar i fyllnadsmaterial och asfalt bedöms inte innebära att den planerade markanvändningen som vägområde är olämplig. Delar av vägnätet kommer att byggas om till följd av nya ledningsdragningar vid genomförande av den nya slussleden. På sikt är det även troligt att vägen kan behöva åtgärdas och ny asfalt läggas. Framtida schakter och ombyggnationen innebär att förorenade ämnen kan minska i området.

Miljö- och hälsoriskerna bedöms främst kopplas till hantering av schaktmassor vid kommande entreprenader. I samband med schaktning finns risk för direktexponering och spridning av föroreningar vid felaktig masshantering. Där av ska massor med föroreningshalter som inte bedöms lämpliga att återanvända som fyllnadsmaterial köras till mottagningsanläggning med tillstånd att hantera förorenade massor. Kompletterande provtagning i syfte att avgränsa påvisade föroreningar och föroreningsklassificera överskottsmassor bör genomföras inför planerade schakter.

Innan schaktarbeten utförs behöver behovet av anmälan enligt § 28 Förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd bedömas. En anmälan ska göras om åtgärderna kan medföra ökad risk för spridning eller exponering av föroreningarna och denna risk inte bedöms som ringa. Anmälningsplikten är beroende både av föroreningsnivåer och typ av åtgärder.

7.3.3 Översvämning

Detaljplanen innebär inga ökade risker för skador till följd av översvämningar utifrån befintliga väghöjder. Höjdsättningen avses inte förändras för den sträcka av Åkersbergsvägen som ska byggas om för ledningsomläggningar. Ny vändplats till Kyrkbrovägen ska utformas och projekteras på sådant sätt att inget dagvatten avrinner till angränsande privata fastigheter. Vid större regnmängder rinner sannolikt vatten från vändplatsen nerför Kyrkbrovägen mot en av kraftkanalerna.

7.3.4 Erosion, skred och ras

Den geotekniska utredningen visar att stabiliteten är tillfredsställande för slänterna i den norra delen av Åkersbergsvägen samt vid Kyrkbrovägen. För slänten i den södra delen av Åkersbergsvägen är den beräknade säkerheten mot skred däremot lägre än rekommenderade krav. Stabilitetsförbättrande åtgärder krävs därför för att uppnå tillfredsställande stabilitet.

Åtgärder föreslås där slänten schaktas av i kombination med lättfyllning under vägkroppen. Den slutliga utformningen av stabilitetsåtgärderna kan anpassas utifrån de tekniska förutsättningarna vid genomförandet. Åtgärderna i slänten ska genomföras i samband med ledningsomläggningar i slussprojektet då schaktningen kommer att ske i denna sträcka av Åkersbergsvägen.

I detaljplanen säkerställs förutsättningar för att genomföra och underhålla erforderliga stabilitetsåtgärder genom att berörd del av slänten planläggs som kvartersmark för Vattenkraftverk (E1), med begränsning av markens utnyttjande samt markreservat för vägslänt (z_1). Sammantaget bedöms planförslaget kunna genomföras under förutsättning att erforderliga stabilitetsåtgärder utförs.

7.4 SOCIALA KONSEKVENSER

En liten social konsekvensanalys har genomförts som ett komplement till en större konsekvensanalys som genomförts till detaljplanen för sluss- och farled.

Detaljplanen innebär att de enskilda vägarna Åkersbergsvägen och Kyrkbrovägen planläggs som allmän plats och att de delar av vägnätet som planläggs ska tas över av kommunen. Detta säkerställer allmänhetens tillgänglighet till rekreationsområden och andra mötesplatser, såväl viktiga för Trollhättans invånare som för besökare. Tillsammans med övriga detaljplaner som tas fram parallellt för slussprojektets genomförande ska sammanhängande stråk och kopplingar bibehållas. I de fall stråk eller kopplingar försvinner eller bryts av till följd av den nya slussleden ska nya kopplingar säkerställas genom planläggning.

Det kommunala huvudmannaskapet innebär att kommunen har rådighet att genomföra åtgärder på vägnätet som kan gynna fotgängare och cyklister. Vägarna behöver dock fortfarande vara framkomliga för biltrafik då det finns boende, verksamheter och säsongsrelaterad besöks trafik som behöver ha framkomlighet i slussområdet. Gångbanan längs Åkersbergsvägen inom planområdet kvarstår men det finns begränsade förutsättningar att bredda den. I norra delen längs kraftkanalen finns kanalbanken på ena sidan och kraftigt sluttande terräng ned mot Göta älv på den andra.

En annan utmaning som påverkar bredd på vägområdet i detaljplanen är att hänsyn behöver tas till Vattenfalls verksamhet och de behov som finns för vattenkraftverket. I söder på sträckan som går genom Vattenfalls verksamhetsområde föreslås en bredare gångbana om cirka 2,5 meter när vägen iordningställs efter ledningsomläggningar. Fundamenten till bockkranen och ny slänt innebär att gångbanan behöver upphöra tills det åter finns utrymme. Det behöver finnas en trafiksäker miljö längs sträckan där blandtrafik sker. Hastighetsdämpande åtgärder kan exempelvis genomföras. Trafiksäkerhet är en viktig aspekt för oskyddade trafikanter som ofta utgörs av barn och unga.

Belysning finns men en trygghetsskapande åtgärd som kan göras på sikt är att se över placering av armaturer och styrka på belysningen. Ljussättning och typ av armaturer behöver dock förhålla sig till och får inte påverka natur- och kulturvärden negativt.

7.5 RIKSINTRESSEN

Inget av riksintressena för friluftsliv, kulturmiljövård, trafik kommunikation eller totalförsvaret bedöms påverkas negativt av planens genomförande.

7.5.1 Friluftsliv

Planförslaget innebär att det berörda vägnätet planläggs som allmän plats, vilket säkerställer allmänhetens tillträde till vägarna. Detta bidrar till att stärka riksintresset för friluftsliv.

7.5.2 Kulturmiljövård

Detaljplanen bedöms inte påverka riksintresset för kulturmiljövård då ingen förändring sker.

7.5.3 Totalförsvär

Ingen påverkan sker då planförslaget inte innehåller några höga objekt.

7.6 HUSHÅLLNINGSBESTÄMMELSER ENLIGT 3 KAP. MILJÖBALKEN

Sammantaget bedöms detaljplanen vara förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser enligt 3 kap. miljöbalken.

7.7 TRAFIK OCH MOBILITET

Slussprojektet får stor påverkan på befintliga vägar och stråk. Den nya slussleden kommer att skära av nuvarande sträckning av Åkersbergsvägen och även Kyrkbrovägen, se bild 32 nedan. En ny koppling i form av slussbro behöver skapas för Åkersbergsvägen för att trafikering fortsatt ska vara möjlig i norr-södergående riktning.

På grund av att Bergkanalen behöver breddas uppförs en ny bro, benämnd Västergärdetbron, som ersätter Olidebron. Västergärdetbron kommer att vara tillgänglig för biltrafik till skillnad från Olidebron som enbart är en gång- och cykelbro. Under byggskedet av slussarna kommer inte Västergärdet och övriga delar av södra slussområdet kunna nå norrifrån via Åkersbergsvägen, då används Västergärdetbron. Västergärdetbron och nya kopplingar i anslutning till den nya slussleden hanteras i separata detaljplaner, läs mer i avsnitt 2.6 *Parallella processer*.

Genomfartstrafik för motorfordon på Kyrkbrovägen kommer inte längre vara möjlig efter detaljplanernas genomförande. Kyrkbrovägen kommer dock fortsatt angöra till Trollhättans kyrka, kanalöarna samt ett fåtal bostads- och verksamhetsfastigheter. Där planområdet slutar i söder fortsätter Kyrkbrovägen, men då som gång- och cykelväg.

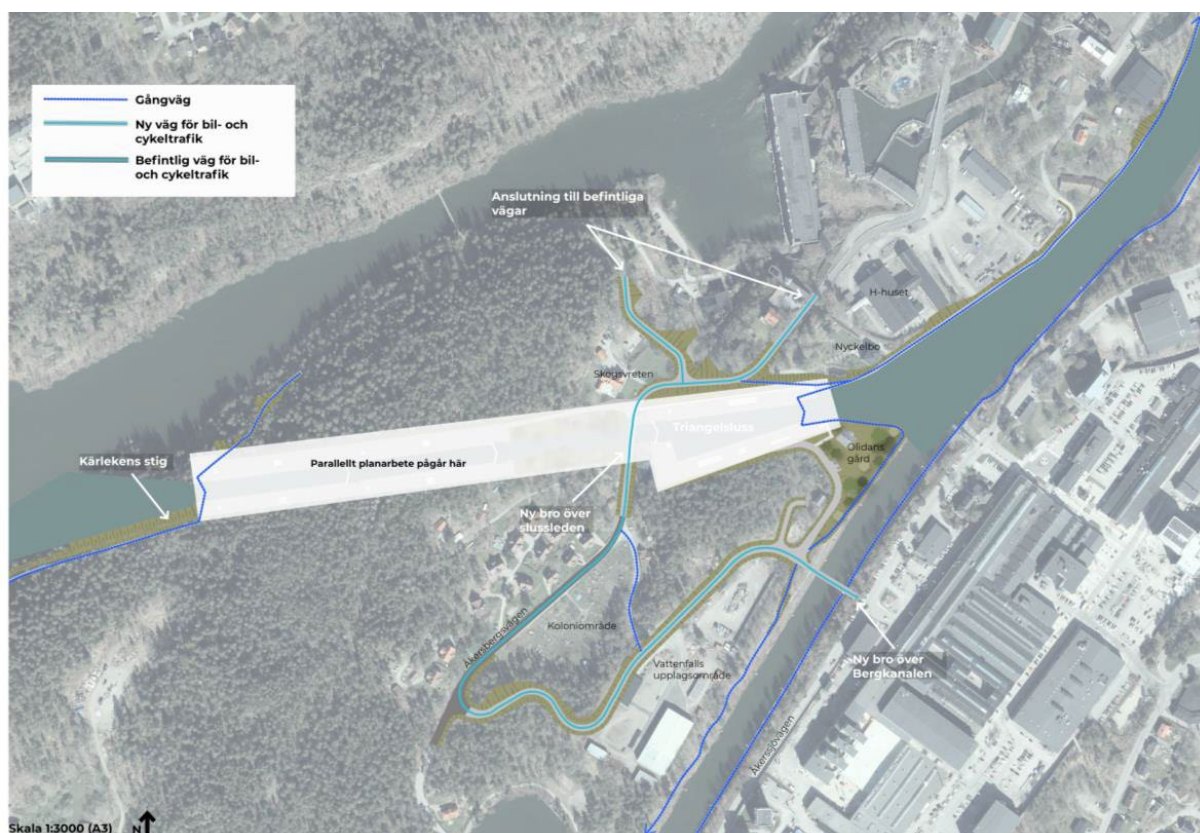

Bild 32. Illustration från trafik- och mobilitetsutredning (WSP 2024C) som visar nya ungefärliga kopplingar till följd av den nya slussleden och breddning av Bergkanalen.

Då Kyrkbrovägen bryts behöver en vändplats för allmän trafik anordnas. En befintlig vändyta inom Olidan 3:15 bedöms vara lämplig då den ligger i en flack del av terrängen och idag används för samma funktion. Dess placering innebär att sopbilar som hämtar avfall från bostadsfastigheterna Olidan 3:17 och 3:18 kan använda ytan för vändning. Vändplatsen ska iordningsställas enligt kommunala standard och dimensioneras för vändning med sopbil. Den behöver även utformas så att befintlig grind till anläggningar inom Olidan 3:15 (Vattenfall eldistribution) kan användas som in-/utfart.

7.7.1 Trafikflöden

Med Västergärdetbron över Bergkanalen och den nya anslutande vägen förändras trafikrörelserna i slussområdet. Genomfartstrafik för bilar blir möjlig mellan stadsdelarna Innovatum och Strömslund, till skillnad från dagens kopplingar som endast möjliggör gång- och cykeltrafik mellan stadsdelarna. I trafikutredningen (WSP 2024C) beskrivs effekterna av den nya bron i driftskedet när den nya slussleden är färdigställd och genomfartstrafik är möjlig. En jämförelse görs även med ett scenario om Västergärdetbron inte byggs.

Med dagens reseefterfrågan förväntas trafiken genom stadsdelen Åker öka något efter det att bron tillkommer. I maxtimmen förväntas trafiken på Åkersbergsvägen öka med cirka 50 fordon. Detta motsvarar ökning på cirka 500 fordon per dygn (ÅDT), att jämföra med dagens cirka 500 fordon per dygn söder om Olidans kraftstation utan Västergärdetbron.

En beräkning utifrån prognosår för år 2045 förväntas trafiken att öka något genom stadsdelen Åker. Under maxtimmen förväntas trafiken på Åkersbergsvägen öka med cirka 90 fordon i maxtimmen. Detta motsvarar en ökning på cirka 800 fordon per dygn (ÅDT), att jämföra med cirka 700 fordon per dygn söder om Olidans kraftstation utan Västergärdetbron. Effekterna bedöms sammantaget vara försumbara och omfördelning av trafikflöden sker främst på lokal nivå. Kapaciteten i vägnätet bedöms fortfarande vara tillräcklig trots trafikökningen.

Trafikflödena på Kyrkbrovägen har inte beräknats i trafikutredningen. De väntas minska till följd av att Kyrkbrovägen skärs av och blir en återvändsgata. Trafikrörelserna med motorfordon bedöms minska på sträckan efter Trollhättans kyrka och i första hand vara till Vattenfalls verksamheter och för att nå befintligt bostadshus. Kyrkbrovägen är inte Vattenfalls primära väg för transporter som ska till verksamhetens ytor inom Olidan 5:28.

7.7.2 Gång- och cykeltrafik

Genomfartstrafiken på Åkersbergsvägen medför negativa effekter på trafiksäkerhet och trygghet för oskyddade trafikanter i fall- och slussområdet. Inom planområdet sker ingen förändring vad gäller indelning mellan trafikslagen, separat gångbana bibehålls längs Åkersbergsvägen. För sträckan som berörs av ledningsomläggningar ska gångbana återställas till en generell bredd om 2,5 meter, jämfört med befintlig bredd på 1,5 meter. Gångbanan behöver dock upphöra i södra delen av planområdet på grund av begränsad bredd mellan bockkranens fundament samt skredsäkrad slänt. Cyklister bedöms fortsatt kunna samsas med biltrafiken. Trafiksäkerhetshöjande åtgärder handlar främst om hastighetsdämpning.

Eftersom trafikmängden väntas minska på Kyrkbrovägen kan upplevelsen av den som ett gång- och cykelstråk för stärkas.

8 MEDVERKANDE I PLANARBETET

Ansvariga projektledare för detaljplanen är representanter från plankontoret på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

I planarbetet har en projektgrupp bestående av representanter från följande kontor och förvaltningar deltagit:

- Kontoret för tillväxt och hållbarhet
- Gatu-parkkontoret
- Bygglövskontoret
- Miljökontoret
- Lantmäterikontoret
- Geodatakontoret
- Plankontoret
- Trollhättan Energi AB

Trollhättan i september 2026

SAMHÄLLSBYGGNADSFÖRVALTNINGEN

Plankontoret

Trollhättans Stad